

Ana Maria PĂTRU, președintele AEP, a fost aleasă președinte al Asociației Oficialilor Electorali Europeni (ACEEEO)

Autoritatea Electorală Permanentă

EXPERT ELECTORAL

SUMAR

Nr. 3 / 2013

Studii, analize și comentarii

- Cristian PÎRVULESCU – În căutarea Graalului electoral
- Ștefan DEACONU – Reprezentativitate și democrație la nivelul instituțiilor Uniunii Europene din perspectiva viitoarelor alegeri pentru Parlamentul European
- Rafael LÓPEZ-PINTOR – Despre democrație și alegeri (Interviu realizat de Daniel DUȚĂ)
- Lucia Alina NECULA, Răzvan CINCĂ, Bogdan FARTUȘNIC – Sisteme electorale în statele membre ale Uniunii Europene

Rapoarte, sinteze și informații

Expert electoral
Revistă de studii, analize și cercetări electorale editată de Autoritatea Electorală
Permanentă
Publicație trimestrială

ISSN 2286-4385

Consiliul științific:

Profesor emerit **Rafael López-Pintor**, Universitatea Autonomă din Madrid
Prof. univ. dr. **Ioan Alexandru** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Prof. univ. dr. **Septimiu Chelcea** – Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea București
Prof. univ. dr. **Ștefan Deaconu** – Facultatea de Drept, Universitatea București
Prof. univ. dr. **Cristian Ionescu** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Prof. univ. dr. **Ioan Vida** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Prof. univ. dr. **Irina Moroianu Zlătescu** – Școala Națională de Studii Politice și Administrative
Conf. univ. dr. **Sergiu Mișcoiu** – Facultatea de Studii Europene, Universitatea Babeș-Bolyai
Cercetător științific doctor **Aristide Cioabă** – Academia Română
Cercetător științific doctor **Constantin Nica** – Academia Română
Președinte Autoritatea Electorală Permanentă - **Ana Maria Pătru**
Vicepreședinte Autoritatea Electorală Permanentă – **Marian Muhuleț**
Vicepreședinte Autoritatea Electorală Permanentă – **Dan Vlaicu**
Secretar general Autoritatea Electorală Permanentă - **Csaba Tiberiu Kovacs**

Consiliul editorial:

Cristian Petraru – șeful Departamentului de organizare a proceselor electorale
Cristian-Alexandru Leahu – director, Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral
Daniel Duță – director, Direcția Management, monitorizare și logistică electorală
Iulian Ivan – director, Direcția Control electoral, instruire și coordonarea activității în teritoriu
Conf. univ. dr. **Mihai Milca**
Asist. univ. dr. **Alexandra Iancu**
Andrada Albescu – consultant, Direcția Management, monitorizare și logistică electorală
Denisa Marcu – consilier, Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral

DTP: **Georgian Mogoș**, consilier Direcția Informatică
Cosmin Pinte, consilier Direcția Informatică

Redactor șef - Florin Ciornei

Autoritatea Electorală Permanentă
Str. Stavropoleos, nr. 6, Sector 3, București
office@roaep.ro
Tel/Fax: (021)310.13.86
www.roaep.ro

Următorul număr al revistei Expert electoral
va apărea în luna decembrie.

*Opiniile exprimate în această publicație aparțin în exclusivitate autorilor și nu angajează
Autoritatea Electorală Permanentă*

Tipărit la:
Tipografia Cărților Bisericești
București

REVISTA EXPERT ELECTORAL

Publicație trimestrială de studii, analize și cercetări electorale

ELECTORAL EXPERT REVIEW

Quarterly review of electoral studies, analysis and research

3/2013

Autoritatea Electorală Permanentă

Permanent Electoral Authority

SUMAR

Ana Maria Pătru, președintele Autorității Electorale Permanente, a fost aleasă președinte al Asociației Oficialilor Electorali Europeni (ACEEEO).....3

Studii, analize, comentarii

Cristian PÎRVULESCU – În căutarea Graalului electoral.....7

Ștefan DEACONU – Reprezentativitate și democrație la nivelul instituțiilor Uniunii Europene din perspectiva viitoarelor alegeri pentru Parlamentul European.....11

Rafael LÓPEZ-PINTOR – Despre democrație și alegeri (Interviu realizat de Daniel DUȚĂ).....19

Lucia Alina NECULA, Răzvan CINCĂ, Bogdan FARTUȘNIC – Sisteme electorale în statele membre ale Uniunii Europene.....24

Autoritatea Electorală Permanentă. Rapoarte, sinteze și informări

Testarea capacității primarilor de a utiliza aplicația informatică „Registrul electoral” și de a tipări listele electorale permanente.....34

Sinteza controalelor efectuate de Autoritatea Electorală Permanentă în primul semestru al anului 2013 privind finanțarea partidelor politice.....35

Participarea reprezentanților Autorității Electorale Permanente la cea de-a X-a Conferință Europeană a organismelor electorale, Chișinău 26-27 iunie 2013.....39

SUMMARY

Ana Maria Pătru, President of the PEA, was elected President of ACEEEO.....5

Studies, analysis, opinions

Cristian PÎRVULESCU – In search of the electoral Grail.....7

Ștefan DEACONU – Representativeness and democracy throughout the EU institutions in view of the upcoming European Parliament election.....11

Rafael LÓPEZ-PINTOR – About democracy and elections (Interview by Daniel DUȚĂ).19

Lucia Alina NECULA, Răzvan CINCĂ, Bogdan FARTUȘNIC – Electoral Systems in the Member States of the European Union.....24

Permanent Electoral Authority. Reports, synthesis and briefings

ANA MARIA PĂTRU, PREȘEDINTELE AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE, A FOST ALEASĂ PREȘEDINTE AL ASOCIAȚIEI OFICIALILOR ELECTORALI EUROPENI (ACEEEO)

Luiza NEDELCU

*Expert parlamentar, Direcția comunicare și relații externe
Autoritatea Electorală Permanentă*

Lucrările Conferinței ACEEEO de la Varșovia, de la dreapta la stânga: doamna Ana Maria Pătru, președintele AEP, domnul Csaba Tiberiu Kovacs, secretar general și domnul Iurie Ciocan, președintele Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova

Președintele Autorității Electorale Permanente, doamna Ana Maria Pătru, a fost aleasă, în data de 13 septembrie 2013, președinte al Asociației Oficialilor Electoralii Europeni (ACEEEO). Alegerile pentru conducerea prestigioasei organizații a instituțiilor de management electoral din Europa au avut loc în cadrul Conferinței anuale a ACEEEO desfășurate în perioada 12-14 septembrie 2013 la Varșovia, Polonia. De asemenea, în cadrul conferinței ACEEEO s-a decis ca președintele Autorității Electorale Permanente să preia funcția de vicepreședinte al A-WEB (Association of

the World Election Bodies), urmând astfel să reprezinte Europa în cadrul asociației internaționale a organismelor de management electoral. Reuniunea inaugurală a A-WEB va avea loc în data de 14 octombrie 2013 în Republica Coreea.

Odată cu preluarea președinției ACEEEO de către doamna Ana Maria Pătru, Autoritatea Electorală Permanentă a fost aleasă să organizeze în România, în septembrie 2014, Adunarea Generală și a 23-a Conferință anuală a ACEEEO.

„Având în vedere că anul viitor Autoritatea Electorală Permanentă sărbătorește 10 ani de activitate, iar

România aniversează 25 de ani de la începutul unei noi ere democratice, am fi onorați să găzduim un eveniment atât de important”, a declarat președintele Autorității Electorale Permanente, doamna Ana Maria Pătru, în discursul susținut la Conferința ACEEEO.

Temele propuse de Autoritatea Electorală Permanentă pentru următoarea Conferință a organizației - „Managementul electoral - Planificarea alegerilor generale” și „Participarea femeilor la procesele electorale și în viața publică” - au întrunit

cel mai larg suport din partea membrilor ACEEEO.

„Administrația electorală trebuie să fie imparțială, apolitică și să aibă capacitatea de a organiza alegeri libere și corecte. (...) Suntem dedicați promovării egalității de șanse în privința participării depline a femeilor în toate aspectele vieții publice și politice”, a argumentat președintele Autorității Electorale Permanente cele două teme pe care se va axa viitoarea Conferință a ACEEEO de la București.

Lucrările Conferinței ACEEEO de la Varșovia

Reuniunea de anul acesta, a 22-a Conferință anuală a ACEEEO, găzduită la Varșovia de către Comisia Electorală Națională a Poloniei, s-a desfășurat sub titlul **„The Role of Information and Communication Technology and Social Media in Elections”** (*Rolul tehnologiei informației și comunicațiilor și a mediei site-urilor de socializare în alegeri*). Dezbaterile s-au axat pe două subiecte. „*Development of Voting Technologies since 2000*” (*Evoluții în tehnologiile votării începând cu anul 2000*) și „*The challenges of the Social Media development in electoral matters*” (*Provocările evoluției mediei site-urilor de socializare în domeniul electoral*).

Autoritatea Electorală Permanentă a fost reprezentată la Varșovia de o delegație din care au făcut parte: doamna președinte Ana Maria Pătru, domnul Csaba

Tiberiu Kovacs, secretar general, și domnul Cristian Petraru, șeful Departamentului de organizare a proceselor electorale.

În cadrul dezbaterilor, doamna Ana Maria Pătru și domnul Cristian Petraru au susținut o prezentare cu tema „Implementarea Registrului Electoral în România: Obiective și provocări”. Cei doi oficiali români au prezentat stadiul implementării acestui amplu proiect derulat de Autoritatea Electorală Permanentă prin care s-a realizat un instrument modern de evidență a cetățenilor cu drept de vot în România și de gestionare a listelor electorale.

De asemenea, în data de 14 septembrie 2013, ultima zi a reuniunii ACEEEO, domnul Csaba Tiberiu Kovacs, secretarul general al Autorității Electorale Permanente a prezidat workshop-ul cu

tema „Direcții în dezvoltarea tehnologiei informației și comunicațiilor utilizate în alegeri. Prezent și viitor.”

Autoritatea Electorală Permanentă, membru de drept al ACEEEO

Autoritatea Electorală Permanentă este membru de drept al ACEEEO din anul 2004, participând astfel în 2005 la prima conferință anuală a organizației. În anul 2006, Autoritatea Electorală Permanentă a găzduit la București întâlnirea Biroului Executiv al ACEEEO. Doi ani mai târziu, în România s-a desfășurat cea de-a 17 a Conferință anuală a ACEEEO.

ACEEEO – rolul și misiunea

Asociația Oficialilor Electorali Europeni este o organizație regională independentă a organismelor de management electoral, cu un statut juridic, bazat pe dreptul internațional.

Misiunea ACEEEO, prevăzută în Statutul său, „este să furnizeze un forum non-partizan, independent de guvernele naționale, în vederea schimbului de experiență între funcționari și experții electorali din întreaga Europă, ca să discute și să ia măsuri pentru a promova alegerile libere și transparente, cu obiectivul de

sprijinire a bunei guvernări și a democrației”.

ACEEEO este formată din Adunarea Generală, Biroul Executiv, Secretariatul și Comitetul Consultativ din cadrul Secretariatului General. Sediul Secretariatului General al ACEEEO se află în Ungaria, la Budapesta. ACEEEO a fost înființată în 1991, fiind sprijinită de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa - Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE-ODIHR), precum și de Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES).

Până la Conferința de la Varșovia, 23 de organisme de management electoral și asociații ale oficialilor electorali, precum și o organizație internațională non-profit, semnaseră Carta ACEEEO: Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bosnia - Herțegovina, Bulgaria, Croația, Georgia, Ungaria, Kazahstan, Slovacia, Letonia, Lituania, Macedonia, Republica Moldova, Muntenegru, Polonia, România, Rusia, Serbia, Slovenia, Turcia, Ucraina. La aceste state se adaugă Republica Kyrgyzstan, care a devenit cel de-al 24-lea membru ACEEEO, după ce a primit votul de admitere la Adunarea Generală a organizației desfășurată la Varșovia.

MRS. ANA MARIA PĂTRU, THE PRESIDENT OF THE PERMANENT ELECTORAL AUTHORITY, WAS ELECTED PRESIDENT OF THE ACEEEO

Luiza NEDELCU
Expert

*Communication and External Relations
Department
Permanent Electoral Authority*

On the 13th of September, 2013, Mrs. Ana Maria Pătru, the President of the Permanent Electoral Authority, was elected President of the Association of European Election Officials (ACEEEO).

The elections for the prestigious leadership of ACEEEO were held within the annual conference of ACEEEO hosted by the National Election Commission and National Election Office of Poland, between 12-14 of September, in Warsaw.

Within the ACEEEO Conference, the President of the Permanent Electoral Authority was appointed Vice-president of the Association of the World Election Bodies (A-WEB) and she will represent Europe within the body. The Inaugural Reunion of A-WEB

will take place on the 14th of October 2013, in the Republic of Korea.

The Permanent Electoral Authority will organize in Bucharest, the General Assembly and the 23rd Annual Conference of ACEEEO, in September, 2014.

„Next year we will celebrate a decade since the Permanent Electoral Authority was established, coupled with the anniversary of 25 years since the Romanian revolution, we would be honoured to host such an important event”, said the President of the Permanent Electoral Authority Mrs. Ana Maria Pătru, in a speech to the ACEEEO Conference.

The main topics put forward by the Permanent Electoral Authority on the next year agenda of the Annual Conference are: Electoral management - How to plan a general election and Participation of women in electoral processes and public life.

"The electoral administration must be impartial, a-political and have the institutional capacity for organising free and fair elections (...) We are committed to promoting equal opportunities for the full participation of women in all aspects of political and public life", stated the President of the Permanent Electoral Authority with regard to the next year topics of the ACEEEO Conference.

The 22nd Annual Conference of ACEEEO hosted, this year, in Warsaw by the National Election Commission was held under the title "The Role of Information and Communication Technology and Social Media in Elections". The debates focused on two main subjects. "Development of Voting Technologies since 2000" and "The Challenges of the Social Media development in electoral matters".

The Permanent Electoral Authority was represented by a delegation that included: Mrs. Ana Maria Pătru, President, Mr. Csaba Tiberiu Kovacs, General Secretary, and Mr. Cristian Petraru, Head of Electoral Processes Department.

During the debates, Mrs. Ana Maria Pătru and Mr. Cristian Petraru made a presentation regarding „The implementation of the Electoral Registry in Romania: Targets and Challenges”. The Romanian election officials presented the progress of implementation of this major project undertaken by the Permanent

Electoral Authority which represents a modern instrument of electors registration in Romania.

Mr. Csaba Tiberiu Kovacs, General Secretary of the Permanent Electoral Authority chaired the workshop on "Directions in the development of ICT technologies applied in elections. Today and the future”.

Permanent Electoral Authority, member of ACEEEO

The Permanent Electoral Authority has been a member of ACEEEO since 2004. In 2006 Permanent Electoral Authority hosted in Bucharest the meeting of ACEEEO Executive Board. Two years later, Romania hosted the 17th Annual Conference of ACEEEO.

The role and the mission of ACEEEO

The Association of European Election Officials is an independent regional electoral organisation with legal status based on international law.

ACEEEO mission, according to the Charter is to provide a non-partisan forum, independent of national governments, for the exchange of information among election officials and experts throughout Europe to discuss and act upon ways to promote open and transparent elections with the objective of supporting good governance and democracy. The Association has the following organs: General Assembly, the Executive Board, the Secretariat and the Advisory Board under the Secretary General. The Secretariat headquarters is located in Budapest, Hungary.

ACEEEO was established in 1991, supported by the Organisation for Security and Cooperation in Europe-Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSCE-ODHIR) and by the International Foundation for Electoral Systems (IFES).

Since its establishment, 23 electoral management bodies, electoral officials associations signed the ACEEEO Charter: Albania, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, Georgia, Hungary, Kazakhstan, Slovakia, Latvia, Lithuania, Macedonia, Republic of Moldova, Montenegro, Poland, Romania, Russia, Serbia, Slovenia, Turkey, Ukraine. The 24th member is now Republic of Kyrgyzstan, following the General Assembly vote in Warsaw this September.

ÎN CĂUTAREA GRAALULUI ELECTORAL

Conf. univ dr. Cristian PÎRVULESCU

Facultatea de Științe Politice

Școala Națională de Studii Politice și Administrative

IN SEARCH OF THE ELECTORAL GRAIL

Associate Professor PhD. Cristian PÎRVULESCU

*Faculty of Political Science
The National School of Political Studies
and Public Administration*

Abstract

The most important element in the definition of a true democracy is the political system and electoral structure. Because of this, over time, there have been numerous attempts to envision the optimum political and electoral system, both in terms of representativeness and the capacity of government. The main types of electoral systems, the proportional and the majority, shows both advantages and disadvantages, choosing one of the two represents an conscious assumption of this fact, made by the political class. Regardless of the electoral system adopted the parties have failed to develop adequate mechanisms to ensure democracy and to legitimate parties in times of crisis. electoral reform while necessary, is not sufficient to revive the political life of a country. Redefining the role of the citizen, the great absent of contemporary politics remains to be done.

Keywords: *electoral reform, elections, political class, political life, electoral system*

De când există gândire politică sistematică și autonomă - iar primele mărturii coerente ne vin de la grecii antici – oamenii se află în căutarea celui mai bun sistem politic. Viziunea normativistă asupra politicii – *Cum ar fi posibilă și cum ar trebui să se manifeste o politică bună?* - a fost (și rămâne în politica practică până astăzi) principala orientare în discursul despre politică. Iar în cadrul acestei întreprinderi, mai ales după succesul ideologic al capitalismului dezvoltat în secolul al XIX-lea, căutarea celui mai bun sistem electoral a fost o metodă predilectă. Cu atât mai mult cu cât sistemele electorale pot reproduce sistemul concurențial în plan politic contribuind la legitimarea regimurilor politice. Așa că atât cercetătorii, cât mai ales politicienii și alegătorii au pornit în căutarea Graalului electoral. Pe de altă parte, în a doua jumătate a secolului trecut a început să se manifeste o presiune publică constantă în sensul restructurării clasei politice și a sistemului de selecție al personalului politic care a contribuit la rândul său la transformarea sistemului electoral într-un instrument miraculos al reformei politice.

Folosit cu destul de multă larghețe pentru a explica viața politică în general (iar în ultima vreme în special neajunsurile acesteia) conceptul de clasă politică lasă loc multor imponderabile. Construit într-o vreme în care conceptul de clasă se găsea în centrul analizei socio-politice, termenul clasă politică prezintă dificultăți conceptuale sesizabile încă din momentul în care se încearcă conturarea „frontierelor” sale. Căci ideea de clasă

indică o ierarhizare și, implicit, o inegalitate în ceea ce privește accesul la anumite bunuri, în cazul de față la puterea de a lua decizii politice. Clasa politică se definește deci ca o elită, iar conceptul de elită trimite automat la competență și profesionalism. Într-o asemenea perspectivă, politica ar desemna un spațiu autonom în care ar fi necesare competențe specifice. Selectarea membrilor clasei politice nu se face însă pe criterii profesionale, de multe ori nici pe baze ideologice, ci prin intermediul mecanismelor specifice activității partidelor politice. Or, partidele politice, ca și sistemele de partide pe care existența acestora le determină, se validează și se definesc prin alegeri.

Alegerile au fost de fapt unul din factorii esențiali ai apariției partidelor (în sensul modern, parlamentar, al termenului) pe scena politico-istorică. Astăzi nu se poate vorbi de partide politice în afara alegerilor. Iar consultările electorale periodice conduc la justificarea luptei partizane și, deci, la legitimarea partidelor. De aceea până și regimurile dictatoriale (cel sirian al lui Bashar al-Assad, spre exemplu) pun în scenă simulacre electorale pentru a-și „afirma” legitimitatea. Iar în așa numitele democrații reprezentative contemporane existența partidelor are sens doar dacă acestea participă substanțial la jocul electoral. De aceea relația dintre instituția electorală și instituția partidelor a fost cercetată atent considerându-se că aici se află unul dintre elementele cheie ale înțelegerii partidelor politice. Reglementările electorale care definesc regulile jocului politic al partidelor aflate în competiție pentru putere au, fără doar și poate, o importanță crucială pentru cunoașterea fenomenului partidist.

Un aspect problematic al analizei modului în care se formează „clasa politică” și al gradului în care aceasta influențează viața partidelor privește statul conceptului: este clasa politică o realitate obiectivă individuală sau un actor colectiv? Or știința politică a tranșat această dilemă:

Autenticii actori ai vieții politice sunt partidele, și anume cele care exercită o influență reală. Parlamentul sau guvernul, chiar președinția, sunt instituții politice ce constituie un cadru de desfășurare a activității partidelor. De aceea, selectarea membrilor clasei politice nu se poate realiza - formal sau informal - decât prin intermediul partidelor.

Așa că problema sufragiului - a modului în care se face selecția personalului politic - este strâns legată de ritualul relegitimării sistemului politic și a asigurării unui grad rezonabil de democratizare. Însă, chiar și în sistemele electorale bazate pe sufragiul universal, care au devenit regula după Primul Război Mondial, ratele scăzute ale participării la vot pun probleme de legitimitate. Pentru a înțelege resorturile acestei „abdicări” cetățenești tot sistemele electorale au fost invocate având în vedere influența lor asupra formării și funcționării sistemelor de partide. Tocmai în acest sens Giovanni Sartori vorbea despre o „inginerie constituțională”.¹

Dezbaterea privind sistemul de vot nu poate neglija nici efectul instrumentului electoral – căci sistemul electoral este doar un simplu instrument - asupra funcționării democrației. De aceea unii cercetători (Sartori este un exemplu) s-au concentrat asupra stabilității guvernelor (ceea ce este de înțeles având în vedere instabilitatea cronică a guvernelor în Italia așa-zisei Prime Republici, 1946-1994) pe câtă vreme alții (cum ar fi Lijphart, mai ales în *Democrația în societățile plurale*²) au analizat impactul sistemelor electorale asupra sistemelor democratice. Din prima perspectivă sunt privilegiate sistemele

¹ Vezi Giovanni Sartori, *Inginerie constituțională comparată*, Institutul european, Iași, 2008

² Vezi Arend Lijphart, *Democrația în societățile plurale*, Polirom, Iași, 2002

despre care se crede că induc o mai mare stabilitate guvernamentală, pe când a doua insistă asupra impactului negativ al sistemelor majoritare (numite impropriu în România uninominale) asupra reprezentării democratice. Ca urmare a aplicării sistemelor majoritare (fie acestea într-un tur de scrutin, fie în mai multe) reprezentarea politică devine injustă, majoritățile fiind artificial construite. Pe de altă parte, reprezentarea proporțională permite o mai bună reprezentare a stării de opinie a electoratului, dar prezintă serioase inconveniente în ceea ce privește stabilitatea și autoritatea guvernelor. O soluție de compromis a fost găsită în sistemul mixt (care, în proporții diferite, combină cele două tipuri de scrutine enumerate mai sus) dar care, dincolo de maniera în care încearcă să concilieze reprezentarea cât mai exactă a alegătorilor în organele legislative cu formarea majorităților necesare guvernărilor stabile, poate fi, în ultimă instanță, fie majoritarist, fie proporțional.

Dar interpretarea clasică a lui Maurice Duverger după care am putea defini „aproape o lege sociologică” în privința influenței sistemelor electorale asupra sistemelor de partide, chiar dacă încă influentă, nu face obiectul unui consens general. Dacă Duverger considera că “scrutinul majoritar într-un tur tinde spre dualismul partidelor”³ iar “scrutinul majoritar în două tururi sau reprezentarea proporțională tinde spre multipartidism”⁴, alți cercetători (Georges Lavau, de exemplu)⁵ atrăgeau atenția supra influenței mult mai importante a factorilor istorici,

sociali și culturali (*De ce în India sistemul majoritar într-un tur nu conduce la un bipartidism de tip englez?*) Cu toate acestea, clasificarea lui Duverger, cu toate criticile aduse, a rămas, cu amendamentele de rigoare, de actualitate. Poate și pentru că sensibilitatea democratică a fost eliminată din cadrul științei politice (ca și al științelor sociale în general) pentru a asigura weberiana „neutralitate axiologică”. Este însă indiscutabil că sistemele electorale sunt simple instrumente, buna lor funcționare depinzând de numeroase alte variabile cum ar fi tradiția sistemului politic, dinamica structurii sociale sau specificul clivajelor.

Cei ce au pornit în căutarea Graalului electoral consideră sistemul electoral nu doar ca pe o tehnică de realizare a reprezentării politice, ci ca pe un factor determinant al reformei politice. Se crede - iar unele din studiile invocate mai sus au întărit această convingere – că sistemele electorale prin influența lor asupra modului de recrutare a clasei politice (și prin aceasta asupra funcționării sistemului de partide) creează stabilitate și eficiență guvernamentală văzute ca bunuri politice fundamentale.

În această logică reforma recrutării politice ar fi prima etapă dintr-un proces laborios. Și dacă aceasta nu poate fi redusă doar la modificarea sistemului electoral, nici nu poate face abstracție de acesta. Dacă privim însă unul din exemplele favorite ale cercetătorilor, Italia ultimelor trei decenii, constatăm că reforma sistemului electoral nu a rezolvat problemele societății peninsulare. Confruntată la începutul ultimului deceniu al secolului al XX-lea cu o criză politică majoră, societatea italiană a impus, ca

³ Maurice Duverger, *Les parties politiques*, A. Colin, Paris, 1979, p.307

⁴ Ibidem, p.331

⁵ Vezi Georges Lavau, *Partis politiques et réalités sociales*, A. Colin, Paris, 1953)

primă reformă în procesul de transformare a vieții politice, modificarea sistemului electoral. Instaurarea așa numitei a doua Republici în Italia a fost consecința unei cereri sociale de asanare a politicii, afectată de instabilitate guvernamentală, clientelism și scandaluri de corupție. Între 1994 și 2006 alegerile legislative italiene s-au desfășurat pe baza unui sistem mixt cu dominantă majoritară (alegerile se desfășurau într-un tur, 75% din locurile fiecărei camere fiind distribuite majoritar pentru candidați uninominali, pe când celelalte 25% din locuri se distribuiau proporțional pe liste provinciale), iar după 2006 (celebra lege *Procellum* din decembrie 2005) pe baza unui sistem proporțional cu primă majoritară fără ca aceste reforme să poată conduce la reformarea clasei politice italiene. Dacă stabilitatea guvernamentală s-a consolidat, calitatea acțiunii politice și guvernamentale nu a avut în schimb de câștigat, criza politică de după alegerile legislative din 2013 fiind o probă în acest sens.

În fapt, cheia succesului oricărui proces de reformare a sistemelor de recrutare a „clasei politice” stă în capacitatea partidelor de a se transforma, de a-și reorganiza structura și, implicit, de a înțelege corect și responsabil rolul pe care îl au într-o societate democratică. Chiar dacă funcționalitatea unui sistem de partide depinde de modul în care constrângerile electorale creează un anumit spațiu public - atât pentru organizarea sistemului concurențial, cât și din perspectivă strategică - dominantă organizațională nu poate fi neglijată. Or, din această perspectivă, critica de acum un

secol al lui Robert Michels⁶ rămâne la fel de actuală căci partidele nu au reușit să dezvolte mecanisme (din motivele invocate mai sus în acest articol privind profesionalizarea vieții politice) care să asigure suficientă democrație și care să legitimeze partidele în perioadele de criză.

Pe de altă parte, departe de a fi doar o simplă tehnică, sistemul electoral operaționalizează cultura sau, după caz, culturile politice existente. Multipartidismul specific Europei continentale nu este reflectarea directă a sistemelor electorale, ci dezvoltă tradiții istorice, specificități sociale și aspecte culturale care împreună contribuie la constituirea unui sistem de partide. De aceea, reforma sistemului electoral deși necesară, nu este și suficientă pentru a revigora viața politică a unui stat. Redefinirea rolului cetățeanului, marele absent al politicii contemporane, rămâne de făcut. Eficientizarea politicii și stabilitatea guvernării, efecte vizate de partide, nu pot fi scopuri în sine, ci mijloace pentru realizarea unor bunuri politice între care democratizarea raporturilor dintre guvernați și guvernanți este o prioritate.

⁶ Vezi Robert Michels, *Essais sur les tendances oligarchiques des démocraties*, Editions de l'Université de Bruxelles, Bruxelles, 2009

REPREZENTATIVITATE ȘI DEMOCRAȚIE LA NIVELUL INSTITUȚIILOR UNIUNII EUROPENE DIN PERSPECTIVA VIITOARELOR ALEGERI PENTRU PARLAMENTUL EUROPEAN

Prof. univ. dr. Ștefan Deaconu
Facultatea de Drept
Universitatea din București

REPRESENTATIVENESS AND DEMOCRACY THROUGHOUT THE EU INSTITUTIONS IN VIEW OF THE UPCOMING EUROPEAN PARLIAMENT ELECTIONS

Prof. PhD. Ștefan Deaconu
Faculty of Law
Bucharest University

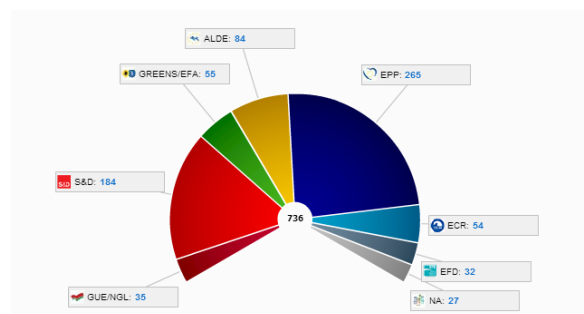
Abstract

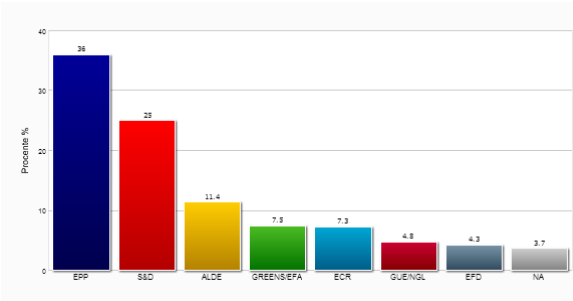
Every five years, the citizens of the European Union (EU) choose their representatives in the European Parliament (EP), an institution whose members are directly elected and defends their interests in decision-making at EU level. With the upcoming new EP elections, in March 2013, the European Commission adopted a Recommendation on strengthening democratic and efficient conduct of elections for the European Parliament. The Recommendation is addressed to both Member States and EU and national political parties and provides a number of measures that should be taken in consideration to achieve more democratic and transparent EP elections. Strengthening the democratic legitimacy of EU decision-making system and liaising with EU citizens are particularly relevant issues, particularly in the context of actions needed at EU level to combat the financial crisis and sovereign debt crisis.

Keywords: *European Parliament, European elections, European political groups.*

Odată la cinci ani, cetățenii Uniunii Europene (UE) își aleg reprezentanții în Parlamentul European (PE), instituție ai cărei membri sunt aleși în mod direct și care le apără interesele în procesul decizional de la nivelul UE. La alegeri participă partidele politice naționale, dar, odată aleși, majoritatea deputaților din PE aleg să devină membri ai grupurilor politice europene. Cele mai multe partide naționale sunt afiliate la o familie politică europeană. Prin urmare, familia politică ce obține majoritatea locurilor din PE va exercita cea mai mare influență asupra deciziilor ce se vor lua în cursul următorului mandat, iar Consiliul European va trebui să țină seama de rezultatele alegerilor atunci când face o propunere pentru postul de președinte al Comisiei Europene.

Urmare a alegerilor din anul 2009, componența actuală a PE este următoarea:

Legenda:

Grup politic	Număr de locuri	Scor în %
EPP Grupul Partidului Popular European (Creștin-Democrat)	265	36
S&D Grupul Alianței Progresiste a Socialiștilor și Democraților din Parlamentul European	184	25
ALDE Grupul Alianței Liberalilor și Democraților pentru Europa	84	11.4
GREENS/EFA Grupul Verzilor/Alianța Liberă Europeană	55	7.5
ECR Conservatorii și Reformiștii Europeni	54	7.3
GUE/ NGL Grupul Confederal al Stângii Unite Europene/Stânga Verde Nordică	35	4.8
EFD Grupul Europa Libertății și Democrației	32	4.3
NA Deputați neafiliați	27	3.7

Sursa: <http://www.europarl.europa.eu>

Având în vedere apropierea noilor alegeri pentru PE, în luna martie 2013, Comisia Europeană a adoptat o

Recomandare privind consolidarea desfășurării democratice și eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European¹. Recomandarea este adresată deopotrivă statelor membre și partidelor politice europene și naționale și prevede o serie de măsuri care ar trebui luate în vederea realizării unor alegeri pentru PE, mult mai democratice și mai transparente.

Această Recomandare are în vedere două seturi de reglementări menite să îmbunătățească atât cadrul legislativ național în materie electorală, cât și practica partidelor politice în ceea ce privește derularea campaniilor electorale și a celor de informare publică a cetățenilor.

1. Din perspectiva desfășurării democratice a alegerilor pentru Parlamentul European sunt recomandate următoarele măsuri:

a) Informarea alegătorilor cu privire la legăturile de afiliere dintre partidele naționale și partidele politice europene

Conform articolului 10 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), cetățenii Uniunii sunt reprezentați direct, la nivelul Uniunii în PE, orice cetățean având dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii, deciziile luându-se în mod cât mai deschis și la un nivel cât mai apropiat posibil de cetățean. Acest lucru contribuie la garantarea faptului că se exercită controlul democratic și răspunderea la nivelul la care se iau deciziile.

De asemenea, tot în conformitate cu art. 10 din TUE și art. 12 alin. (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene partidele politice de la nivel european au un rol esențial în formarea conștiinței politice europene și în exprimarea voinței cetățenilor Uniunii.

Tratatul de la Lisabona consolidează rolul cetățenilor Uniunii ca actori politici, prin stabilirea unei legături

¹ Recomandarea Comisiei 142/2013 din 12 martie 2013 privind consolidarea desfășurării democratice și eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L79 din 21 martie 2013.

solide între cetățeni, exercitarea drepturilor lor politice și viața democratică a Uniunii. Consolidarea legitimității democratice a procesului decizional al UE și apropierea sistemului de cetățenii Uniunii reprezintă aspecte deosebit de relevante, în special în contextul acțiunilor necesare la nivelul UE pentru combaterea crizei financiare și a crizei datoriei suverane.

Un exemplu în acest sens îl constituie Comunicarea Comisiei din 28 noiembrie 2012 intitulată *"Proiect pentru o uniune economică și monetară profundă și veritabilă – Lansarea unei dezbateri la nivel european"* care subliniază necesitatea consolidării legitimității democratice și a responsabilității ca parte integrantă a oricărei reforme a Uniunii Europene. „...Orice demers privind legitimitatea democratică, ca piatră de temelie a unei Uniuni Economice și Monetare (UEM) veritabile, trebuie să aibă la bază două principii elementare: în primul rând, în sistemele de guvernare pe mai multe niveluri responsabilitatea ar trebui să fie asigurată la nivelul la care este luată decizia executivă respectivă, ținându-se seama totodată, în mod corespunzător, de nivelul la care decizia are un impact. În al doilea rând, în dezvoltarea UEM, la fel ca și în integrarea europeană în general, este necesar ca nivelul de legitimitate democratică să rămână proporțional cu gradul de transfer de suveranitate de la statele membre către nivelul european. Acest lucru este valabil pentru noi competențe în materie de supraveghere bugetară și politică economică, precum și, în egală măsură, pentru noi norme europene privind solidaritatea dintre statele membre. Pe scurt: o mutualizare financiară sporită necesită o integrare politică pe măsură. Această secțiune stabilește căi preliminare și neexhaustive pentru acțiunile viitoare. Din primul principiu rezultă că Parlamentul European trebuie, în primul rând, să asigure responsabilitatea democratică pentru orice decizii luate la nivelul UE, în special de către Comisie. Un rol mai bine consolidat

al instituțiilor UE va trebui, prin urmare, să fie însoțit de o implicare corespunzătoare a Parlamentului European în procedurile UE... ”² Pentru a permite partidelor politice europene să își îndeplinească pe deplin misiunea, Comisia a prezentat, la 12 septembrie 2012, o propunere de regulament privind statutul și finanțarea partidelor politice europene și a fundațiilor politice europene³. Obiectivul acestei propuneri este de a asigura faptul că partidele politice europene pot beneficia de un statut mai vizibil și de un cadru mai flexibil, mai transparent și mai eficient pentru propria finanțare. Comisia a propus, de asemenea, ca, în contextul alegerilor pentru Parlamentul European, partidele politice europene să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a-i informa pe cetățenii Uniunii cu privire la legăturile de afiliere dintre partidele politice naționale și partidele politice europene.

Atunci când va fi adoptat, noul regulament va abroga și va înlocui Regulamentul (CE) nr. 2004/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind statutul și finanțarea partidelor politice la nivel european.⁴

Anul 2013 a fost declarat *Anul european al cetățenilor*⁵, iar consolidarea continuă a puterii de care dispun cetățenii în cadrul alegerilor pentru Parlamentul European este un pas important. Crearea unei legături transparente între partidele naționale pentru care votează cetățenii Uniunii și partidele politice europene la care sunt afiliate partidele naționale ar

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0777:REV1:RO:PDF>

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0499:FIN:RO:PDF>

⁴ Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L297 din 15 noiembrie 2003.

⁵ A se vedea **Decizia nr. 1093/2012/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind Anul European al Cetățenilor (2013)**, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L325 din 23 noiembrie 2012.

trebui să permită partidelor politice europene să exprime într-un mod mai direct voința cetățenilor Uniunii și ar trebui să aibă un impact puternic asupra transparenței procesului decizional la nivelul Uniunii.

În momentul de față partidele/formațiunile politice românești ce reprezintă cetățenii români în Parlamentul European au următoarea afiliere politică:

Partidul/Formațiunea politică ce reprezintă cetățenii români în Parlamentul European	Număr de membri	Afilieria politică la nivelul Parlamentului European
1. PDL	11	PPE
2. PSD	11	PES
3. PNL	4	ALDE
4. UDMR	3	PPE
5. PRM	3	Neafiliați

Sursa: <http://www.europarl.europa.eu>

Sporirea în continuare a transparenței alegerilor pentru Parlamentul European va contribui la o mai bună reflectare a rolului și a competențelor acestuia, astfel cum au fost consolidate în temeiul Tratatului de la Lisabona. Conectarea în mai mare măsură a cetățenilor Uniunii la procesul democratic al Uniunii este un corolar indispensabil al unei integrări instituționale mai strânse.

De asemenea, măsurile suplimentare propuse de Recomandarea Comisiei 142/2013 din 12 martie 2013 ar spori vizibilitatea partidelor politice europene pe toată durata procesului electoral, începând din campania electorală și până la exprimarea voturilor, și le-ar permite acestora să creeze în mod eficient o punte de legătură între politicile adoptate și cetățenii Uniunii, în completarea obligației de informare pe care Comisia o impune partidelor politice europene în temeiul propunerii sale de regulament privind statutul și finanțarea partidelor politice europene și a fundațiilor politice europene.

Statele membre ale UE sunt încurajate să faciliteze furnizarea de informații către electorat cu privire la legăturile de afiliere dintre partidele politice naționale și partidele politice europene înainte și în timpul alegerilor pentru Parlamentul European, printre altele prin permiterea și prin încurajarea indicării acestei afilieri pe buletinele de vot utilizate în cadrul alegerilor.

Indicarea pe buletinele de vot în cadrul alegerilor pentru PE a afilierii la un partid politic european reprezintă o practică deja consacrată în mai multe state membre, fiind aplicată de unele sau de toate partidele naționale. Pentru a se asigura vizibilitatea partidelor politice europene pe toată durata procesului electoral european, Recomandarea prevede că ar fi important ca toate statele membre să încurajeze și să faciliteze furnizarea de informații electoratului privind afilierea partidelor naționale la partidele politice europene. Pentru a se spori transparența alegerilor pentru PE și a se consolida, în același timp, atât responsabilitatea partidelor politice care participă la procesul electoral european, cât și încrederea alegătorilor în acest proces, partidele naționale ar trebui să facă publică, înainte de alegeri, afilierea lor la un anumit partid politic european. Pe lângă diversele evenimente de partid, cum ar fi congresele partidelor, campaniile electorale ale partidelor naționale sunt cea mai adecvată și mai eficientă cale de a face cunoscută această afiliere și de a-i conferi o vizibilitate importantă.

De asemenea, partidele politice naționale care participă la alegerile pentru PE ar trebui să afișeze în mod vizibil afilierea lor la partidele politice europene în toate materialele, comunicările și emisiunile de promovare electorală.

b) Stabilirea unei zile comune de votare pentru alegerea membrilor Parlamentului European în toate statele membre

În prezent, alegerile pentru PE au loc pe o perioadă de câteva zile deoarece

sunt organizate în zile diferite în diversele state membre. O zi de votare comună la nivel european, cu închiderea simultană a tuturor secțiilor de votare, ar reflecta mai bine participarea comună a cetățenilor din întreaga Uniune și face parte din democrația reprezentativă pe care se întemeiază UE.

1. Austria	7 iunie
2. Belgia	7 iunie
3. Bulgaria	7 iunie
4. Cehia	5 și 6 iunie
5. Cipru	6 iunie
6. Danemarca	7 iunie
7. Estonia	7 iunie
8. Finlanda	7 iunie
9. Franța	7 iunie
10. Germania	7 iunie
11. Grecia	7 iunie
12. Irlanda	5 iunie
13. Italia	6 și 7 iunie

14. Letonia	6 iunie
15. Lituania	7 iunie
16. Luxemburg	7 iunie
17. Malta	6 iunie
18. Marea Britanie	4 iunie
19. Olanda	4 iunie
20. Polonia	7 iunie
21. Portugalia	7 iunie
22. România	7 iunie
23. Slovacia	6 iunie
24. Slovenia	7 iunie
25. Spania	7 iunie
26. Suedia	7 iunie
27. Ungaria	7 iunie

Statele membre ar trebui să convină asupra unei zile comune de desfășurare a alegerilor pentru PE, cu închiderea simultană a secțiilor de votare. La ultimele alegeri, majoritatea statelor au stabilit o singură zi de vot, iar data a fost, în general aceeași.

c) Susținerea unui candidat la funcția de președinte al Comisiei Europene

De la intrarea în vigoare în anul 2009 a Tratatului de la Lisabona, președintele Comisiei este ales de PE, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 17 alineatul (7) din TUE și ținându-se seama de dispozițiile prevăzute în Declarația nr. 11 la Tratatul de la Lisabona. Conform acestor proceduri, pentru alegerea președintelui Comisiei

trebuie să se țină cont de alegerile pentru PE și trebuie să se desfășoare consultări corespunzătoare între Consiliul European și PE. Prin urmare, aceste dispoziții reflectă rolul consolidat al Parlamentului European în desemnarea președintelui Comisiei și importanța rezultatului alegerilor pentru acesta în cadrul acestui proces.

În Rezoluția sa din 22 noiembrie 2012 referitoare la alegerile pentru PE din 2014⁶, Parlamentul a îndemnat partidele politice europene să propună candidați la funcția de președinte al Comisiei, precizând că se așteaptă ca aceștia să joace un rol important în campania electorală parlamentară, în special prin faptul că vor trebui să își prezinte personal programul în toate statele membre ale Uniunii. Această rezoluție subliniază și mai mult rolul consolidat pe care îl joacă alegerile pentru Parlamentul European în procesul de alegere a președintelui Comisiei.

În comunicarea mai sus citată din 28 noiembrie 2012 intitulată *"Proiect pentru o uniune economică și monetară profundă și veritabilă – Lansarea unei dezbateri la nivel european"*, Comisia a subliniat faptul că propunerea candidaților la funcția de președinte al Comisiei de către partidele politice în cadrul alegerilor pentru PE din 2014 este una din cele mai importante măsuri care contribuie la crearea unei sfere politice europene veritabile.

Prin urmare, este necesară creșterea gradului de sensibilizare a cetățenilor Uniunii cu privire la rolul central pe care îl joacă votul lor în desemnarea președintelui Comisiei, precum și cu privire la stabilirea candidaților pentru această funcție care sunt susținuți de partidele pentru care votează cetățenii în alegerile pentru PE.

Anunțarea de către partidele politice europene și partidele naționale a candidatului la funcția de președinte al Comisiei pe care îl susțin și a programului

⁶ Rezoluția Parlamentului European din 22 noiembrie 2012 referitoare la alegerile pentru Parlamentul European din 2014

candidatului respectiv, în contextul alegerilor pentru PE, ar face ca legătura dintre votul individual al unui cetățean al UE pentru un partid politic la alegerile europene și candidatul la funcția de președinte al Comisiei susținut de partidul respectiv să devină concretă și vizibilă. Acest lucru ar spori legitimitatea președintelui Comisiei și răspunderea Comisiei în fața Parlamentului și a electoratului european, consolidând, totodată, la un nivel mai general, legitimitatea democratică a întregului proces decizional din Uniune. Scopul emisiunilor de promovare politică este de a permite electoratului să facă alegeri informate. Prin urmare, partidele politice naționale sunt invitate să utilizeze aceste mijloace pentru a anunța candidatul la funcția de președinte al Comisiei pe care îl susțin, precum și programul candidatului respectiv.

2. Din perspectiva desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European sunt recomandate următoarele măsuri:

a) Necesitatea existenței unei autorități unice de contact responsabilă cu schimbul de date privind alegătorii

Orice cetățean al Uniunii care își are reședința într-un stat membru și care nu este resortisant al acestuia are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile pentru PE în statul membru în care își are reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acelui stat⁷. Conceptul de reședință variază de la un stat la altul. Astfel, anumite țări precum (Estonia, Finlanda, Franța, Polonia, România și Slovenia) cer ca alegătorii să aibă domiciliul sau reședința stabilă pe teritoriul electoral, altele precum (Cipru, Danemarca, Grecia, Irlanda, Luxemburg,

Marea Britanie, Slovacia și Suedia) le impun să locuiască în mod obișnuit acolo, iar altele precum (Belgia și Cehia) cer ca alegătorii să fie înscrși în registrul de evidență a populației.

În Regatul Unit, dreptul de a alege al cetățenilor care locuiesc în străinătate se limitează la anumite categorii (de exemplu, cetățenii care au trăit în străinătate mai puțin de 15 ani). Belgia, Danemarca, Grecia, Italia și Portugalia le oferă dreptul la vot doar resortisanților nerezidenți care trăiesc pe teritoriul unui alt stat membru al UE. Austria, Finlanda, Franța, Spania, Suedia și Olanda le acordă resortisanților lor dreptul de a vota indiferent de țara de reședință, iar Germania acordă acest drept cetățenilor care locuiesc într-o altă țară de mai puțin de 25 de ani. De asemenea, în Bulgaria, Irlanda și Slovacia, dreptul la vot le este rezervat cetățenilor Uniunii care își au domiciliul pe teritoriul național⁸.

În afara cerinței privind calitatea de cetățean al unui stat membru al UE, comună tuturor statelor membre (cu excepția Regatului Unit, unde anumiți cetățeni din Commonwealth au dreptul de a participa și la alegerile pentru Parlamentul European), condițiile pot varia de la o țară la alta.

De asemenea, în ceea ce privește vârsta minimă pentru a fi ales aceasta este de 18 ani în majoritatea statelor membre, cu excepția Belgiei, Estoniei, Greciei, Irlandei, Letoniei, Lituaniei, Poloniei, Cehiei, Slovaciei și Marii Britanii (21 de ani), a României (23 de ani) și a Italiei și Ciprului (25 de ani).

Directiva 93/109/CE a Consiliului din 6 decembrie 1993⁹ de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru în care nu sunt resortisanți stabilește un mecanism

⁷ În conformitate cu articolul 22 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) „...orice cetățean al Uniunii care își are reședința într-un stat membru și care nu este resortisant al acestuia are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile pentru Parlamentul European în statul membru în care își are reședința”.

⁸ A se vedea Rosa Raffaelli, http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.4.html.

⁹ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L329 din 30 decembrie 1993.

pentru schimbul de informații menit să asigure că cetățenii nu își pot exercita dreptul de a alege sau de a fi aleși în mai multe state membre în cadrul aceluiași alegeri.

O serie de rapoarte publicate de Comisie cu privire la punerea în aplicare a Directivei 93/109/CE în ultimii ani¹⁰ au identificat deficiențe în funcționarea mecanismului de prevenire a votului și a candidaturilor multiple. Aceste deficiențe sunt cauzate, în special, de datele cu caracter personal insuficiente pe care statele membre de reședință le notifică, în temeiul directivei, statelor membre de origine ale cetățenilor Uniunii. Deficiențele sunt generate și de diferențele în ceea ce privește calendarele electorale ale statelor membre. O consecință a acestor deficiențe a fost faptul că un număr mare de cetățeni ai Uniunii care s-au înscris pe listele electorale în statul lor membru de reședință nu au putut fi identificați de statul lor membru de origine.

Anumite măsuri bazate pe consultări ample cu experți din statele membre și pe bunele practici identificate în acest context ar putea soluționa eficient o parte dintre aceste deficiențe, astfel încât să se îmbunătățească funcționarea mecanismului în cursul alegerilor europene din 2014 și să se reducă sarcina

administrativă asupra autorităților naționale.

În contextul Directivei 93/109/CE, majoritatea statelor membre au instituit deja o autoritate unică de contact pentru schimbul de date privind alegătorii și candidații, însă eficiența globală a mecanismului ar fi mai mare dacă toate statele membre ar institui o astfel de autoritate.

b) Necesitatea schimbului de date între statele membre

Datele la care se închid listele electorale sunt foarte diferite de la un stat membru la altul, variind de la două luni la cinci zile înainte de ziua alegerilor. Eficiența mecanismului ar fi mai mare dacă statele membre, ținând seama de calendarul procesului electoral din celelalte state membre, ar trimite datele privind alegătorii într-un moment în care dispozițiile naționale din statele membre de origine respective încă mai permit luarea măsurilor necesare. Ar putea fi îmbunătățite mai multe alte aspecte tehnice pentru transmiterea datelor astfel încât să crească eficiența mecanismului. Printre acestea se numără utilizarea unui format electronic comun și a unui set comun de caractere, modul de transmitere și metoda de criptare aplicată pentru a garanta un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal.

În măsura posibilităților, statele membre ar trebui să țină seama de dispozițiile electorale din celelalte state membre, astfel încât statul membru de reședință să trimită datele privind alegătorii în timp util pentru ca statul membru de origine corespunzător să poată lua măsurile necesare.

Furnizarea unor date cu caracter personal suplimentare privind alegătorii, care să fie notificate de către statele membre de reședință și care nu sunt prevăzute în mod expres de Directiva 93/109/CE, ar permite statelor membre de origine să își identifice mai eficient proprii resortisanți pe listele electorale. Datele cu caracter personal care ar putea fi necesare

¹⁰ A se vedea cu titlu de exemplu: Raportul Comisiei privind alegerea deputaților în Parlamentul European (Actul din 1976, astfel cum a fost modificat prin Decizia 2002/772/CE, Euratom) și participarea cetățenilor Uniunii la alegerile pentru Parlamentul European în statul membru de reședință (Directiva 93/109/CE), [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0605:RO:HTML>] sau Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu cu privire la o derogare în temeiul articolului 19 alineatul (2) din Tratatul CE, prezentat în conformitate cu articolul 14 alineatul (3) din Directiva 93/109/CE de stabilire a normelor de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales pentru Parlamentul European pentru cetățenii Uniunii, [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0846:RO:HTML>].

pentru a spori eficiența mecanismului sunt diferite de la un stat membru la altul.

De aceea, Recomandarea Comisiei 142/2013 din 12 martie 2013 încurajează statele membre de reședință să transmită, pe lângă datele cu caracter personal prevăzute de Directiva 93/109/CE, toate datele cu caracter personal relevante care ar putea fi necesare pentru identificarea alegătorilor de către autoritățile din statele lor membre de origine.

c) Necesitatea utilizării unor mijloace tehnice sigure și eficiente pentru transmiterea datelor

Orice prelucrare a datelor cu caracter personal în contextul mecanismului de schimb informații trebuie să respecte legislația națională de punere în aplicare a Directivei 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995¹¹ privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.

Pentru efectuarea schimbului de date, astfel cum este prevăzut la articolul 13 din Directiva 93/109/CE, statele membre ar trebui să utilizeze un mijloc electronic uniform și sigur, iar datele să fie transmise într-un singur pachet pentru fiecare stat membru, urmând ca actualizările să se facă prin transmisii ulterioare.

Pentru efectuarea acestui schimb de date, Recomandarea Comisiei 142/2013 din 12 martie 2013 prevede că statele membre ar trebui să utilizeze fișiere în formatul XML (Extensible Markup Language – limbaj extensibil de marcare), să utilizeze recomandarea W3C privind sintaxa și procesarea datelor criptate în XML pentru a garanta un nivel adecvat de protecție a datelor cu caracter personal transmise, iar aceste fișiere să fie transmise prin mijloace electronice în mod securizat.

Concluzia care se poate desprinde este că Uniunea Europeană se transformă din ceea ce în ce mai mult dintr-o uniune

de state într-o uniune a cetățenilor, iar rolul instituțiilor reprezentative de la nivelul UE crește, sporindu-le gradul de reprezentativitate și democrație.

¹¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L281 din 23 noiembrie 1995.

DESPRE DEMOCRAȚIE ȘI ALEGERI CU RAFAEL LÓPEZ-PINTOR

ABOUT DEMOCRACY AND ELECTIONS

An interview by Daniel Duță

Rafael López-Pintor is one of the most well-known experts in the field of elections and in promoting democracy around the world. Dr. López-Pintor is an emeritus professor of political science at the Autonomous University of Madrid and currently a Senior Election Consultant to the United Nations Development Program (UNDP) in Egypt. For years he was an Electoral Cycle Specialist at IFES (International Foundation for Electoral Systems). With an experience in leading projects in the field of electoral assistance during his career, he has helped improve the electoral systems of more than twenty countries. Dr. López-Pintor has worked as UN Director of Elections in peace keeping missions of El Salvador and Mozambique, and as deputy chief observer of European Union missions in Ethiopia, Guatemala, Ecuador and Nicaragua, as well serving in various positions with IDEA, National Democratic Institute and OSCE. For the latter it is important to mention that he has served as a consultant at legal drafting on political parties in Romania in 2003. Dr. López-Pintor has been published in numerous magazines and journals, and is the author of several books in the field of election management and democracy. Furthermore, he was the main researcher and writer of a United Nations Development Programme (UNDP) commissioned policy book on electoral management, Electoral Management Bodies as Institutions of Governance (2000). In 2009 he has received the IFES Baxter Award for Outstanding Service in Democracy Promotion.

Interviu realizat de Daniel DUȚĂ, Director
*Direcția Management, Monitorizare
și Logistică Electorală,
Autoritatea Electorală Permanentă*

Rafael López-Pintor este unul dintre cei mai cunoscuți experți din lume în domeniul electoral și în promovarea democrației pe glob. Dr. Rafael López-Pintor este profesor emerit în științe politice la Universitatea Autonomă din Madrid și este în prezent Consultant senior în alegeri pentru Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP) în Egipt. O perioadă îndelungată a fost Specialist în ciclul electoral la Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES). Cu o vastă experiență în managementul proiectelor privind asistența electorală, el a contribuit de-a lungul carierei sale la îmbunătățirea sistemelor electorale în mai bine de 20 de state. Dr. Rafael López-Pintor a lucrat ca Director în alegeri la Națiunile Unite în misiuni de menținere a păcii în El Salvador și Mozambic, ca observator șef adjunct în misiuni ale Uniunii Europene în Etiopia, Guatemala, Ecuador și Nicaragua, și a deținut diferite funcții la Institutul Internațional pentru Democrație și Asistență Electorală (IDEA), Institutul Național Democratic (NDI) și la OSCE. Este important de menționat că Dr. López-Pintor a fost consultant la elaborarea legislației cu privire la partidele politice din România din partea OSCE în 2003. A publicat lucrări în numeroase reviste și jurnale de specialitate, și este autorul unor serii de cărți în domeniul managementului electoral și al democrației. Totodată, trebuie precizat că Dr. López-Pintor a fost cercetător principal și autor al uneia dintre cele mai cunoscute cărți de politici în ceea ce privește managementul electoral, finanțată de

UNDP, și anume „Organisme de management electoral ca Instituții ale Guvernării” (2009). În 2009 a primit Premiul IFES Baxter pentru servicii deosebite în promovarea democrației.

Daniel Duță: *În 2005 scriați alături de Leonardo Morlino în cartea „Evaluarea Calității Democrației” (ed. Larry Diamond și Leonardo Morlino) despre calitatea democrației în Italia și Spania și subliniați importanța dezvoltării legislației electorale în ceea ce privește răspunderea publică verticală¹. Cum ați descrie, în acest sens, dezvoltarea legislației electorale în democrațiile de tranziție din Europa Centrală și de Est?*

RAFAEL LÓPEZ-PINTOR: Încă din anii 1990 Europa Centrală și de Est s-a îndreptat către consolidarea democrațiilor multipartidiste și bazate pe sufragiu universal – subliniez că este vorba de unul cu adevărat universal, în care dreptul de a vota este acordat tuturor persoanelor care îndeplinesc vârsta legală –similar cu procesele urmate în democrațiile vestice în deceniile ce au precedat cel de al Doilea Război Mondial. Sufragiul nu a avut nicăieri un caracter cu adevărat universal, până la a doua jumătate a secolului XX, nici în Europa și nici în Statele Unite ale Americii. Acest lucru a fost, și a devenit acum și pentru Europa Centrală și de Est, un pas înainte important. O consecință este aceea că politica electorală de masă nu va mai continua să fie ca în trecut. Cetățenii au pe deplin drept de vot, au un nivel mai bun de educație, au mijloace de comunicare în masă la care au acces zilnic, etc. Instituțiile clasice ale democrației,

¹ Așa cum este privită de autori, *răspunderea publică verticală se realizează prin monitorizarea, interpelarea și cererea de justificări din partea societății civile, a organizațiilor nonguvernamentale, a partidelor din opoziție, a mass-media, a asociațiilor profesionale, în general din partea cetățenilor în ceea ce privește acțiunile guvernanților în spațiul public.* ((eds.) Larry Diamond și Leonardo Morlino, „Assessing the Quality of Democracy”, Johns Hopkins University Press, Baltimore, 2005, pp. xix-xx).

create pentru a fi în serviciul unui electorat mai puțin inclusiv, vor mai rămâne funcționale în raport cu nevoile societății? Personal, cred că nu. Actualmente apar o serie de fenomene la baza societății care nu pot fi încă evaluate în mod clar, întrucât ne lipsește logica unei perspective istorice. Consider că un lucru este cert: creșterea calității democrației necesită ca instituțiile reprezentative guvernării democratice să devină mai deschise, transparente și receptive nevoilor cetățenilor.

D.D.: *Având în vedere discuția de mai sus, în ce măsură considerați că maniera în care se organizează și se desfășoară procesele electorale contează în termeni de consolidare a democrației și de creștere a calității sale?*

R.L.P.: Contează enorm, dacă avem în vedere că democrația este un sistem de guvernare care exclude aplanarea conflictelor socio-politice prin utilizarea forței, și o tratează mai degrabă „la urna de vot”. De fapt, una dintre principalele funcții ale sistemului electoral este de a adresa problematica clivajelor politice sau diviziunilor din societate prin intermediul votului, mai degrabă decât prin mecanisme legale suplimentare. Principalele clivaje istorice fac referire la integritatea teritorială a statului, la diferențe etno-culturale, inegalități socio-economice și la egalitatea de gen. Sistemele electorale există, cel puțin în teorie, pentru atenuarea acestor conflicte.

D.D.: *Care sunt unele dintre cele mai bune practici pe care le-ați recomanda în formularea legislației și reglementărilor din domeniul electoral?*

R.L.P.: *Incluziunea și consensul* sunt elementele cheie sau condiții esențiale pentru ca un sistem electoral să fie durabil într-un mod credibil în timp. Cadrul legal privind alegerile (care include în mod frecvent prevederi constituționale și legi organice) ar trebui să permită includerea tuturor concurenților politici relevanți. Mai

mult decât atât, în faza de concepere sau în evoluția sa, cadrul juridic trebuie să se bazeze pe un consens între toți actorii interesați din domeniul electoral. Incluziunea și consensul sunt condițiile care ar facilita sistemului electoral să își îndeplinească în mod corespunzător funcția sa de bază așa cum am descris-o anterior.

D.D.: Considerați că este important pentru democrațiile în curs de dezvoltare să aibă un organism independent/autonom permanent care să fie specializat în organizarea și desfășurarea proceselor electorale?

R.L.P.: Cred că mai importantă este credibilitatea autorităților electorale, care este dată de gradul de imparțialitate, transparență și profesionalism cu care se desfășoară alegerile. Istoria ne arată că acești factori sunt mai importanți pentru alegeri cu adevărat democratice, decât modelul de management electoral în sine. În democrațiile în curs de dezvoltare, modelul cu precădere ales este cel al comisiilor (organismelor) electorale independente, deoarece oamenii nu aveau încredere în ramura executivului din guvernările anterioare, în principal Ministerele de Interne (ca de exemplu dictaturile, state cu partid unic, etc.). În același timp, un corp profesional de funcționari publici în domeniu era fie non-existent, fie prea strâns legat de principalul partid aflat la guvernare.

D.D.: Într-un interviu în revista „Mundo Electoral” din 2008 afirmați că „administrația electorală este în cel mai bun caz o profesie în devenire”. Credeți că există o nevoie reală în Europa pentru un corp profesional de oficiali electorali și o administrație electorală specializată, în ceea ce privește alegerile naționale? Dar în ceea ce privește alegerile europarlamentare?

R.L.P.: Indiferent de modelul de administrație electorală al unei țări (ca de exemplu alegeri organizate de o ramură a

executivă a guvernului, o comisie electorală autonomă, sau un mix între cele două), *un corp profesional de funcționari specializați în domeniul electoral* este necesar, ca și în cazul oricărui serviciu public. Profesionalismul managerilor electorali este mai important decât modelul de management electoral. Cât despre alegerile parlamentare, acestea fiind organizate de autoritățile naționale, li se aplică aceleași principii: să fie organizate de către o administrație (cu un înalt grad de profesionalism), într-o manieră transparentă, cu asistența oricărei alte instituții publice care are atribuții în domeniu și, desigur, să se desfășoare cu prezența reprezentanților tuturor partidelor politice. Dacă avem nevoie de mai mult profesionalism pentru managerii proceselor electorale în Europa, depinde doar de gradul de profesionalizare a serviciilor publice în general. Și desigur, acesta variază între statele europene.

D.D.. Care este opinia dumneavoastră privind scăderea ratei de participare la alegerile europarlamentare și semnificația sa pentru viitorul Uniunii Europene?

R.L.P.: Această problemă poate fi abordată din două perspective diferite. Una dintre ele și cea mai ușor de perceput este cea psihologică. În viața de zi cu zi a celor mai mulți dintre cetățenii europeni, instituțiile Uniunii sunt privite ca fiind îndepărtate și că nu afectează aparent viața lor, deși acest din urmă factor este departe de realitate. În consecință, crearea unei identități europene și a unei loialități față de Uniunea Europeană sunt greu de coagulat. O altă perspectivă este legată de dimensiunea instituțională, sau mai bine spus de modul în care arhitectura instituțională a Uniunii Europene s-a dezvoltat. Marea majoritate a cetățenilor europeni cu un nivel de educație ridicat se întreabă, în mod legitim: Care este astăzi natura proiectului european? Uniunea politică pare a fi un ideal mai îndepărtat decât acum câțiva ani, deoarece proiectul pentru o Constituție

Europeană nu a reușit să fie adoptat. Principiile și proiectul părinților fondatori ai Uniunii vor rămâne la stadiul la care sunt acum, sau se va face pasul spre o entitate politică unificată mai puternică? Acestea sunt întrebările și factorii care cred că reprezintă principalul motiv pentru diminuarea ratei de participare la vot la alegerile pentru Parlamentul European.

D.D.: Considerați că votul obligatoriu este o soluție viabilă pentru creșterea participării la alegeri? Care credeți că sunt stimulentele pozitive în acest sens?

R.L.P.: Votul obligatoriu este reglementat doar în câteva din peste 190 de țări unde alegerile multipartidiste au loc în prezent. Cele mai multe din statele în care votul este obligatoriu sunt în America Latină și Europa. Există însă probleme teoretice, cât și practice în ceea ce privește votul obligatoriu. Pe de o parte, conform teoriei democratice, este discutabil dacă un cetățean poate fi obligat sau nu în mod legal să își exercite un drept. Pe de altă parte, există o problemă practică privind modul de punere în aplicare a legislației în acest sens: este mai facil, sau în unele circumstanțe fezabil, să se aplice sancțiunile stabilite în lege pentru persoanele care nu o respectă? Mai mult decât atât, dintr-o perspectivă empirică, nu se poate spune că votul obligatoriu asigură o creștere a ratei de participare a cetățenilor la alegeri. Cât despre stimulente pentru a încuraja participarea la alegeri, cred că trebuie identificate ariile de interes ale cetățenilor pentru a-i încuraja să voteze. Nu este întâmplător faptul că este înregistrată o rată de participare mai mare în urma unor campanii electorale puternic controversate, în special atunci când interese cheie ale statului sunt puse în discuție. Dar, în circumstanțe normale, cred că răspunderea publică a guvernanților este cheia creșterii participării la vot a cetățenilor. Dacă alegerile devin doar un ritual de schimbare a majorității guvernamentale și rezultatele vor afecta în mică măsură viața majorității

cetățenilor, atunci ei nu vor avea stimulente să participe la vot. Din punctul meu de vedere, buna guvernare (o guvernare care își respectă promisiunile asumate) este principalul stimulent pentru o rată de participare la vot mai mare. În acest sens, guvernul care acordă o atenție deosebită segmentelor vulnerabile din societate (tineri, femei, agricultori/țărani, persoanele marginalizate de la orașe, și în general cele sărace) este un factor absolut relevant în creșterea participării la vot. Cuvintele cheie sunt: livrare, responsabilitate și răspundere.

D.D.: În 2003 ați fost consultant la elaborarea legislației cu privire la partidele politice din România din partea OSCE. Cum ați descrie această experiență?

R.L.P.: Da, am fost implicat în acea perioadă în principal în revizuirea schițelor de proiect de lege și am acordat consultanță atunci când mi s-a cerut. Am fost onorat de faptul că persoane din România doreau asistența mea tehnică în probleme relevante, precum reglementările privind partidele politice. Experiența mea cu partenerii români a fost caracterizată în principal de transparență, în discuțiile avute cu diverși interlocutori. Totodată, pot spune că a fost o provocare intelectuală. Pentru a avea partide politice care să devină bine organizate, receptive la cetățeni și capabile să lucreze spre o democrație sustenabilă este nevoie de un efort național considerabil. În practică, nici un sistem nu este perfect, el este în continuă schimbare și ajustare în urma diferitelor circumstanțe care apar în timp. Partidele politice, ca agenți principali ai democrațiilor, sunt ca un copac fructifer care necesită să fie îngrijit pentru a supraviețui și a fi pe deplin productiv.

D.D.: Cât de viabile considerați că sunt soluțiile de vot prin internet/vot electronic în democrațiile aflate în tranziție, pentru cetățeni în general, și pentru persoanele

nedeplasabile în particular (care nu se pot deplasa la secția de vot)?

R.L.P.: Aceste soluții sunt unele din cele mai complexe alternative de vot pentru oameni obișnuiți, atât din punct de vedere tehnic, cât și politic. Din punct de vedere tehnic, ele presupun că votanții au abilități de bază în utilizarea computerului, dar și că există mecanisme de control bine stabilite pentru a asigura secretul votului. Dintr-o perspectivă politică, poate apărea o problemă de încredere în sistem atât între votanți, cât și între liderii politici. Transparența și încrederea sunt esențiale pentru orice metodă de vot. Nu este întâmplător că votul prin intermediul internetului este practicat în foarte puține țări și numai pe un segment limitat al electoratului, în principal pentru cetățeni care votează în absență în și în afara țării (ca de exemplu Suedia și, recent, Franța).

D.D.: Vă mulțumim pentru interviul acordat.

SISTEME ELECTORALE ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

Lucia Alina NECULA, consilier parlamentar
Răzvan CINCĂ, consilier
Bogdan FARTUȘNIC, referent
Direcția Legislație, legătura cu Parlamentul
și contencios electoral
Autoritatea Electorală Permanentă

ELECTORAL SYSTEMS IN THE MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION

Lucia Alina NECULA, parliamentary counselor
Răzvan CINCĂ, counselor
Bogdan FARTUȘNIC, expert
Legislation, Parliament Liaison and Election Dispute Resolution Department

Abstract:

Despite being part of the same entity, the European Union, the 28 member states included in this study, shows a remarkable diversity of electoral systems used. The two major types of electoral systems, proportional and majority, shows a wide range of variations on the type of ballot used and how the votes are converted into mandates. Besides the electoral system used in each country, the study also includes a brief overview of the type and number of members of the Parliament at the present time. Structured on two levels, the research may be useful in the context of the debate on the revision of the Constitution of Romania and discussions about the electoral system.

Keywords: *proportional representation, unicameral Parliament, bicameral Parliament, electoral system, European Union member states*

Sistem majoritar sau reprezentare proporțională? Unicameralism sau bicameralism? Prin studiul de față s-a încercat o prezentare sintetică a tipurilor de sisteme electorale folosite pentru alegerea parlamentelor naționale în cele 28 de țări membre ale Uniunii Europene și o trecere în revistă a modului în care sunt organizate (unicameral sau bicameral) legislativele acestor state. Structurată pe două paliere, cercetarea poate fi utilă în contextul actual al dezbatelor privind revizuirea Constituției României și a discuțiilor despre sistemul electoral.

Utilizarea Parlamentului unicameral este specifică țărilor cu o populație mai puțin numeroasă (Grecia fiind țara cu cea mai mare populație care utilizează acest tip de Parlament) și se consideră că existența acestui sistem ușurează relația dintre Parlament și Executiv.

Prin utilizarea unui Parlament bicameral (acest tip fiind utilizat de foarte multe țări, inclusiv România) se consideră că se realizează o mai amplă și mai largă reprezentare a voinței populației. De asemenea, se evită subordonarea față de majoritatea politică, față de executiv sau șeful statului și, astfel, se poate diminua posibilitatea instaurării unei dictaturi sau a unui regim totalitar.

Analiza sistemelor electorale este complexă, fiecare stat având un sistem electoral deosebit, cu particularitățile caracteristice. Pentru clasificarea sistemelor electorale trebuie avută în

vedere modalitatea de transformare a voturilor date de alegători în mandate.

Reprezentarea proporțională (formulă utilizată de majoritatea statelor europene) a apărut ca o contrapondere la sistemul majoritar (utilizat încă de Marea Britanie și Franța) și reflectă o mai bună reprezentare a votului populației însă, cu unele inconveniente în stabilirea și autoritatea guvernelor.

Sistemul majoritar, sistem în cea mai mare parte uninominal (câștigătorul ia totul) presupune că într-o circumscripție, candidatul cu cele mai multe voturi obține mandatul. Utilizarea unui astfel de sistem permite realizarea unei majorități stabile, a unor guverne care beneficiază de o solidă susținere parlamentară. Pe de altă parte, se consideră că acest sistem are și unele inconveniente în privința reprezentării unei părți a electoratului. Mai precis, alegătorii care au optat pentru alt candidat sau altă listă de partid decât cel/cea care a câștigat nu vor fi reprezentați în parlament.

Combinarea celor două sisteme electorale a dus la apariția sistemului electoral mixt (cel mai cunoscut caz fiind cel al Germaniei), ca rezolvare a inconvenientelor celor două sisteme electorale enumerate mai sus, și reprezintă un posibil răspuns la problema reprezentării populației cât și pe cea a formării majorităților necesare unor guverne stabile.

1. Austria

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul austriac (Adunarea Federală) este bicameral, fiind format din Consiliul Național cu 183 de membri, aleși pentru o perioadă de cinci ani și Consiliul Federal cu 62 de membri, aleși pentru cinci sau șase ani de parlamentele regionale.

Tipul de sistem electoral folosit

Consiliul Național este ales printr-un sistem electoral proporțional cu scrutin de listă de partid blocată. Partidele politice pot

propune liste de candidați la nivelul celor 9 „provincii” (länder), la nivelul celor 43 de districte regionale în care sunt împărțite cele 9 provincii, precum și la nivel federal. În Consiliul Federal, locurile sunt împărțite între partide în conformitate cu numărul de locuri pe care acestea le dețin în adunările regionale. Participarea la vot este obligatorie.

2. Belgia

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul belgian este unul bicameral, fiind format din Camera Reprezentanților cu 150 de membri și Senat cu 71 de membri. Mandatul se acordă pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

În ceea ce privește alegerea Camerei Reprezentanților este utilizat un sistem proporțional cu scrutin de listă și vot preferențial organizat la nivelul a 11 circumscripții plurinomiale.

La Senat, 40 de membri sunt aleși direct, în circumscripții plurinomiale constituite pe criterii lingvistice (colegiul electoral olandez și colegiul electoral francez) în care se folosește un sistem electoral proporțional cu scrutin de listă. Alți 21 de senatori sunt desemnați de către adunările comunităților, 10 de către consiliul comunității flamande, 10 de consiliul comunității franceze și unul de către consiliul comunității germane. Participarea la vot este obligatorie în Belgia, această țară deținând astfel una dintre cele mai mari rate de prezență la urne din lume.

3. Bulgaria

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul bulgar (Adunarea Națională) este unul unicameral, cu un număr de 240 de membri, aleși pentru un mandat de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

209 dintre membrii Parlamentului bulgar sunt aleși în baza unui sistem electoral proporțional cu scrutin de listă de partid blocată, în timp ce 31 de reprezentanți sunt aleși în urma utilizării sistemului majoritar într-un singur tur de scrutin. Alegerile se organizează la nivelul a 31 de circumscripții plurinomiale.

4. Republica Cehă

Tipul și structura Parlamentului

În Cehia, Parlamentul este unul bicameral, format din Camera Deputaților cu 200 de membri și Senat cu 81 de membri. Mandatul deputaților se acordă pentru o durată de patru ani, iar cel al senatorilor pentru șase ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Pentru Senat, la fiecare 2 ani se organizează alegeri pentru o treime din numărul total de locuri în baza unui sistem electoral majoritar absolut în cadrul unor circumscripții uninominale. Alegerile pentru Camera Deputaților sunt organizate o dată la 4 ani și au la bază un sistem proporțional cu scrutin de listă, diferența fiind că alegătorul are posibilitatea de a exprima voturi preferențiale în favoarea a maximum 4 candidați de pe lista pe care o votează.

5. Cipru

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul cipriot (Camera Reprezentanților) este unul unicameral, cu 80 de locuri (în prezent fiind ocupate 56 de

locuri). Durata mandatului este de cinci ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Parlamentul cipriot este ales în baza unui sistem electoral proporțional cu scrutin de listă de partid deschisă și vot preferențial, organizat la nivelul a șase circumscripții electorale. Participarea la vot este obligatorie.

6. Croația

Tipul și structura Parlamentului

Croația are Parlament unicameral (Adunare), compus din 151 de reprezentanți aleși pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Parlamentul este ales în baza unui sistem electoral proporțional cu scrutin de listă, la nivel național constituindu-se 10 circumscripții a câte 14 mandate fiecare, o circumscripție fiind constituită pentru croații din afara țării cu 3 mandate iar o alta este constituită la nivel național pentru minoritățile naționale, cu 8 mandate alocate.

7. Danemarca

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul danez este unul unicameral, cu un număr al reprezentanților de 179, aleși pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Reprezentanții Parlamentului danez sunt aleși în baza unui sistem electoral destul de complex, care folosește principiul reprezentării proporționale coroborat cu distribuirea teritorială a mandatelor în funcție de populație și suprafața geografică. Alegerile se desfășoară în 10

circumscripții electorale plurinomiale delimitate în funcție de diviziunile administrative.

8. Estonia

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul eston este unicameral și are un număr de 101 reprezentanți, aleși pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Membrii Parlamentului eston sunt aleși pe baza unui sistem electoral proporțional de listă deschisă și vot preferențial, alegătorii fiind obligați să ierarhizeze candidații preferați din cadrul listei de partid. Alegerile se desfășoară la nivelul a 12 circumscripții plurinomiale.

9. Finlanda

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul Republicii Finlanda este unicameral și este format din 200 de membri aleși pentru o durată de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

199 dintre reprezentanții Parlamentului sunt aleși printr-un sistem electoral de reprezentare proporțională cu scrutin de listă și vot preferențial obligatoriu, scrutinul fiind organizat la nivelul celor 15 circumscripții electorale care corespund unităților administrative ale țării. Într-una dintre circumscripții (Insulele Aland), se alege un singur deputat respectiv candidatul care obține majoritatea simplă a voturilor valabil exprimate.

10. Franța

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul francez este bicameral, fiind format din Adunarea Națională (camera inferioară) cu 577 de membri și Senat (camera superioară) cu 348 membri. Mandatul deputaților are o durată de cinci ani, iar cel al senatorilor de șase ani. Senatul reprezintă colectivitățile teritoriale ale Republicii, precum și cetățenii francezi rezidenți în alte țări.

Tipul de sistem electoral folosit

Deputații din Adunarea Națională sunt aleși prin sistem electoral majoritar uninominal în două tururi de scrutin, alegerile desfășurându-se în 577 de circumscripții electorale uninominale. Pentru alegerea membrilor Senatului sunt folosite două tipuri de sisteme: sistemul majoritar în departamentele mici (în care se aleg cel mult 3 senatori) și sistemul proporțional în celelalte. Cei 331 de senatori sunt aleși pentru un mandat de 6 ani, care poate fi reînnoit. La fiecare 3 ani se organizează alegeri pentru jumătate din numărul senatorilor. Senatorii sunt aleși de către un colegiu electoral format din peste 145.000 de persoane: deputați, consilieri regionali sau generali, delegații consiliilor locale, membri ai Consiliului Superior al francezilor din străinătate. În departamentele în care sunt aleși cel mult 3 senatori, alegerile se desfășoară prin sistem majoritar cu scrutin uninominal în două tururi. Pentru a fi ales din primul tur, candidatul trebuie să obțină majoritatea absolută a voturilor valabil exprimate, în număr egal cu cel puțin un sfert dintre electorii înscrși în liste. În turul al doilea, majoritatea relativă este suficientă, în caz de egalitate perfectă candidatul cel mai în vârstă având câștig de cauză. În departamentele în care sunt aleși cel puțin 4 senatori, alegerile au loc într-un singur tur, prin sistem proporțional cu listă blocată. Același sistem este folosit și

pentru cei 12 senatori reprezentând francezii rezidenți în străinătate.

11. Germania

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul Republicii Federale Germania este bicameral, fiind format din Dieta Federală (Bundestag) cu 620 de membri și Consiliul Federal (Bundesrat) cu 69 de membri. Mandatele se câștigă pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Pentru Bundestag, alegerile se desfășoară în baza unui sistem proporțional prin compensare, cu selecție personalizată. Un număr de 299 de membri sunt aleși în tot atâtea circumscripții uninominale, în fiecare dintre acestea fiind declarat ales candidatul care obține cel mai mare număr de voturi. Celelalte locuri revin candidaților de pe listele pe care partidele politice le propun la nivelul landurilor. O persoană care candidează într-o circumscripție uninominală poate să figureze și pe lista de candidați a partidului la nivelul landului.

Membrii Bundesrat-ului sunt desemnați de adunările legislative ale celor 16 landuri.

12. Grecia

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul Republicii Elene este unicameral, având 300 de membri, aleși pentru un mandat de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Alegerile se desfășoară în baza unui sistem electoral proporțional cu scrutin de listă (deschisă) și voturi preferențiale obligatorii, organizat la nivelul a 56 de circumscripții electorale (între care opt au

repartizat câte un singur mandat). Participarea la vot este obligatorie.

13. Republica Irlanda

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul Irlandei este unul bicameral, fiind format din Camera Reprezentanților care are 166 de membri și Senat cu 60 de membri. Durata mandatului este de cinci ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Pentru alegerea Camerei Reprezentanților se folosește sistemul electoral cu vot unic transferabil, alegerile fiind organizate în 43 de circumscripții electorale, numărul de mandate care corespunde fiecărei circumscripții variind, conform legii între 3 și 8 (în funcție de numărul locuitorilor din circumscripție). În realitate, numărul de reprezentanți care se aleg într-o circumscripție nu este mai mare de 5. Membrii Senatului sunt desemnați, în maximum 90 de zile după alegerea Camerei Reprezentanților, în felul următor: 11 dintre ei sunt numiți de Primul Ministru; 6 sunt aleși de către absolvenții a două universități - Universitatea Națională a Irlandei și Universitatea din Dublin - dintre reprezentanții acestor universități (câte 3 din fiecare). Alegerea se face prin corespondență, de către un corp electoral format din membrii Camerei Reprezentanților, membrii Senatului în funcție și membrii consiliilor districtuale, folosindu-se sistemul cu vot unic transferabil.

14. Italia

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul este bicameral, fiind compus din Senat cu 317 membri și Camera Deputaților cu 630 de membri.

Mandatul se acordă pentru o perioadă de cinci ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Începând din decembrie 2005, s-a revenit la sistemul electoral proporțional cu scrutin de listă (blocată). Totodată, sistemul electoral italian prevede și acordarea unei prime electorale partidului/coalitiei care se clasează pe primul loc. Pentru Camera Deputaților, 12 mandate sunt atribuite într-o circumscripție reprezentând cetățenii din străinătate și 1 mandat este atribuit regiunii Valle d'Aosta. Restul de 617 mandate sunt atribuite în 26 de circumscripții electorale constituite la nivelul regiunilor, fiecare circumscripție având un număr de mandate proporțional cu mărimea sa. În cazul Senatului, un mandat este atribuit în Valle d'Aosta, 7 în Trento Alto Adige și 6 în circumscripția reprezentând cetățenii din străinătate. Restul de 301 mandate se atribuie în circumscripții constituite la nivelul celor 18 regiuni rămase, fiecare regiune primind un număr de mandate proporțional cu populația sa.

15. Letonia

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul leton este unicameral, fiind alcătuit din 100 de membri. Mandatul are o durată de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Sistem proporțional cu scrutin de listă și vot preferențial organizat în 5 circumscripții electorale. Alegătorul votează pentru o listă de candidați, dar are posibilitatea să indice o susținere specială pentru un anumit candidat sau să-l respingă pe altul. Un candidat poate figura pe listele depuse în mai multe circumscripții.

16. Lituania

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul lituanian este unicameral, fiind compus din 141 de membri. Mandatul are o durată de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Sistemul electoral este unul mixt/paralel direct, 71 dintre parlamentari sunt aleși prin scrutin uninominal în circumscripții uninominale, iar ceilalți 70 de parlamentari sunt aleși prin scrutin de listă desfășurat la nivel național (întreg teritoriul constituie o circumscripție electorală). În circumscripțiile uninominale, un candidat este considerat ales dacă obține jumătate plus unu din voturile exprimate în circumscripția respectivă. La nivelul circumscripției plurinomiale, alegerile se consideră valide dacă la ele participă peste un sfert din numărul total de alegători înscriși în listele electorale.

17. Luxemburg

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul (Camera Deputaților) este unicameral, fiind alcătuit din 60 de membri. Mandatul are o durată de cinci ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Sistem electoral proporțional cu vot multiplu, în patru circumscripții electorale, după cum urmează: Nord - 9 deputați, Sud - 23 deputați, Centru - 21 deputați, Est - 7 deputați. Fiecare alegător dispune de un număr de voturi egal cu numărul de mandate alocate circumscripției în care el votează. Alegătorul poate să opteze pentru a vota o anumită listă (caz în care exprimă un vot pentru lista respectivă) sau poate să-

și folosească voturile de care dispune pentru a alege candidații de pe mai multe liste. Participarea la vot este obligatorie.

18. Malta

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul (Camera Reprezentanților) este unicameral, fiind format din 69 de membri. Mandatul are o durată de cinci ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Sistem de reprezentare proporțională cu vot unic transferabil și care presupune și un mecanism de compensare, pentru anumite situații. Alegătorul primește un buletin de vot pe care sunt menționați toți candidații din circumscripție cu mențiunea, după caz, a partidului pe care îl reprezintă. Alegătorul are la dispoziție un vot pe care îl poate transfera de la un candidat la altul, marcând numele diferiților candidați cu 1 pentru prima preferință, 2 pentru a doua preferință etc. Este de menționat faptul că alegătorul poate decide ca transferul votului său să se facă între candidați reprezentând mai multe partide politice.

19. Olanda

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul olandez (Adunarea Generală) este bicameral, fiind alcătuit din Senat cu 75 de membri și Camera Reprezentanților cu 150 de membri. Mandatul are o durată de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Este utilizat un sistem de reprezentare proporțională, cu scrutin de listă și vot preferențial organizat la nivelul unei singure circumscripții (întreaga țară). La alegerile pentru Camera Reprezentanților (mai importantă decât cealaltă, prin prisma

faptului că este singura care poate iniția legi), fiecare alegător are dreptul să voteze o listă de candidați, putând acorda, de asemenea, un vot preferențial unuia dintre candidații de pe lista respectivă. Alegerea Senatului este indirectă, fiind realizată de către Consiliile celor 12 provincii ale Olandei.

20. Polonia

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul polon (Adunarea Națională) este bicameral, fiind format din *Sejm* cu 460 de membri și Senat cu 100 de membri. Mandatul are o durată de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

În alegerile pentru *Sejm* este utilizat sistemul electoral proporțional cu scrutin de listă și vot preferențial (obligatoriu) organizat la nivelul a 41 de circumscripții electorale plurinominal (de la 7 la 19 mandate). Membrii Senatului sunt aleși pe baza unui scrutin majoritar într-un singur tur, candidatul care obține cel mai mare număr de voturi fiind declarat ales. Alegerile pentru Senat se organizează în 100 de circumscripții uninominale.

21. Portugalia

Tipul și structura Parlamentului

Parlament unicameral cu 230 de membri. Mandatul are o durată de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Sistem proporțional cu scrutin de listă (blocată). Numărul candidaților prezenți pe o listă trebuie să fie egal cu numărul de mandate ce sunt repartizate circumscripției pentru care este propusă lista respectivă.

Alegerile se organizează în 22 de circumscripții plurinomiale.

22. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul britanic este bicameral, fiind compus din Camera Lorzilor cu 760 de membri și Camera Comunelor, cu 650 de membri. Alegerile se organizează numai pentru Camera Comunelor, fotoliile Camerei Lorzilor fiind ocupate prin moștenire sau prin numiri (de către Regina). Mandatele din Camera Comunelor au o durată de cinci ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Pe teritoriul Marii Britanii, membrii Camerei Comunelor se aleg prin sistem majoritar cu un singur tur de scrutin, organizat în 650 de circumscripții uninominale (533 de locuri – Anglia, 59 – Scoția, 40 – Țara Galilor și 18 – Irlanda de Nord). Un partid politic are dreptul la un singur candidat în fiecare circumscripție electorală. Membrii Camerei Lorzilor sunt numiți sau primesc în mod ereditar această calitate. În Irlanda de Nord, alegerile se organizează după sistemul votului unic transferabil, folosit și în Republica Irlanda.

23. România

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul României este bicameral, fiind format din Camera Deputaților cu 412 membri și Senat cu 176 de membri. Mandatul este obținut pentru o durată de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Alegerile parlamentare din România se desfășoară în baza unui sistem electoral proporțional prin vot uninominal cu

reprezentare proporțională organizat la nivelul a 43 de circumscripții electorale, dintre care una pentru municipiul București și una pentru cetățenii din străinătate.

24. Slovacia

Tipul și structura Parlamentului

Slovacia are Parlament unicameral (Consiliul Național) format din 150 de reprezentanți aleși pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Parlamentul este ales prin sistem electoral proporțional cu scrutin de listă închisă și vot preferențial, organizat la nivelul unei singure circumscripții electorale constituite la nivel național. Alegătorii au la dispoziție până la patru voturi pe care le pot împărți între candidații înscriși pe o singură listă electorală.

25. Slovenia

Tipul și structura Parlamentului

Slovenia are Parlament bicameral, format din Adunarea Națională cu 90 de deputați aleși direct pentru un mandat de patru ani și Consiliul Național cu 40 de membri aleși în mod indirect pentru un mandat de cinci ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Parlamentul este ales printr-un sistem electoral proporțional cu scrutin de listă blocată cu vot preferențial, organizat la nivelul a 8 circumscripții electorale. La rândul ei, o circumscripție este împărțită în 11 regiuni, câte una pentru fiecare dintre candidații de pe lista unui partid. Într-o circumscripție electorală, cei 11 candidați de pe lista unui partid sunt repartizați, fiecare, în câte o regiune. Minoritățile naționale, italiană și maghiară, au dreptul

la câte un mandat de deputat, în două circumscripții speciale.

26. Spania

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul Spaniei este bicameral, fiind format din Congresul Deputaților cu 350 de membri și Senat cu 266 de membri. Mandatul se acordă pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Pentru alegerea Camerei Deputaților se folosește un sistem electoral de reprezentare proporțională cu scrutin de listă (blocată), organizat la nivelul a 50 de circumscripții electorale plus cele 2 teritorii cu statut special din nordul Africii (Melilla și Ceuta).

Pentru alegerea Senatului se folosesc două sisteme:

- 208 senatori sunt aleși în mod direct în 52 de circumscripții electorale plurinomiale (cu patru senatori fiecare), prin așa numitul "sistem cu vot limitat" în care fiecare alegător votează nu o listă de candidați, ci un număr de maximum trei candidați;
- ceilalți 58 de senatori sunt aleși în mod indirect, ei fiind desemnați de adunările legislative ale celor 17 comunități autonome, fiecare dintre acestea având dreptul de a alege un senator la care se adaugă încă unul pentru fiecare milion de locuitori.

27. Suedia

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul Suediei este unicameral, fiind compus din 349 de membri, aleși pentru un mandat de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Sistemul electoral folosit este unul proporțional cu scrutin de listă și vot preferențial (opțional), organizat la nivelul a 29 de circumscripții electorale plurinomiale (cu 2 până la 34 de mandate fiecare), care corespund regiunilor administrative. 39 de locuri sunt rezervate pentru o circumscripție plurinomială organizată la nivel național, în vederea repartizării proporționale a voturilor obținute de partide.

28. Ungaria

Tipul și structura Parlamentului

Parlamentul Ungariei (Adunarea Națională) este unicameral, fiind compus din 386 de membri (în prezent sunt ocupate 384 de locuri), aleși pentru o perioadă de patru ani.

Tipul de sistem electoral folosit

Sistemul electoral folosit este unul mixt, în două tururi de scrutin, care combină sistemul majoritar cu sistemul proporțional: 176 de membri sunt aleși la nivelul a tot atâtea circumscripții uninominale, prin sistem majoritar uninominal cu două tururi, cel mult 146 la nivelul a 20 de circumscripții departamentale, prin scrutin de listă organizat în circumscripțiile respective, iar cel puțin 64 de mandate sunt „compensatorii”, fiind atribuite unora dintre candidații aflați pe listele naționale ale partidelor. Fiecare partid/coalitie are dreptul să propună: câte un candidat în fiecare din cele 176 de circumscripții uninominale, câte o listă de candidați în fiecare din cele 20 de circumscripții departamentale și o listă la nivel național.

Surse: Centrul de Resurse pentru Democrație al Asociației Pro Democrația
<http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp>
<http://www.idea.int/>
<http://www.electionguide.org/>
<http://aceproject.org/>

**AUTORITATEA ELECTORALĂ
PERMANENTĂ
RAPOARTE, SINTEZE, INFORMĂRI**

TESTAREA CAPACITĂȚII PRIMARIILOR DE A UTILIZA APLICAȚIA INFORMATICĂ „REGISTRUL ELECTORAL”

*Departamentul de organizare a proceselor electorale
Autoritatea Electorală Permanentă*

Autoritatea Electorală Permanentă a efectuat în perioada 25 iunie - 3 august 2013 testarea Registrului Electoral, noul instrument prin care va fi ținută evidența persoanelor cu drept de vot în România și care va fi utilizat pentru întocmirea și actualizarea listelor electorale. Testarea a vizat capacitatea primăriilor de a opera cu aplicația Registrului Electoral, deoarece acestora le revin atribuțiile privind întocmirea și actualizarea listelor electorale, în timp ce gestionarea bazei de date cu alegătorii este responsabilitatea Autorității Electorale Permanente.

Testarea s-a încheiat cu succes. În urma efortului depus de reprezentanții Autorității Electorale Permanente, primăriile din toate cele 3.186 de unități administrativ-teritoriale (inclusiv cele 6 sectoare ale Bucureștiului) au accesat Registrul Electoral, fapt care arată că s-a înțeles importanța acestui proces precum și responsabilitatea ce le revine în gestionarea listelor de alegători din România. Etapa finală a testării s-a desfășurat perioada 1-3 august când, la nivelul primăriilor, după efectuarea operațiunilor de repartizare a alegătorilor pe secții de votare, a avut loc tipărirea listelor electorale.

Acest exercițiu a fost organizat de Autoritatea Electorală Permanentă în baza Memorandumului cu tema „Organizarea, în perioada 1-3 august 2013, a unei evaluări a capacității primăriilor de a folosi Registrul Electoral și de a tipări listele electorale permanente”, aprobat de Guvernul României în data de 19 iunie 2013.

Rezultatele acestei testări au fost o confirmare a eforturilor susținute ale Autorității Electorale Permanente în vederea implementării Registrului Electoral.

Proiectul a fost demarat în anul 2011, dezvoltarea aplicației electronice a Registrului Electoral fiind finalizată în ultima parte a anului 2012. După ce la 1 ianuarie 2013 au intrat în vigoare prevederile legale privind Registrul

Electoral, procesul de implementare a acestuia a intrat în linie dreaptă. Una dintre măsurile luate a fost încărcarea bazei de date cu cetățenii cu drept de vot. În luna martie 2013, Autoritatea Electorală Permanentă a preluat de la Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date și de la Direcția Generală de Pașapoarte din cadrul Ministerului Afacerilor Interne lista cetățenilor români cu drept de vot, listă care a fost introdusă ca atare în Registrul Electoral.

Pentru ca primăriile să poată opera cu Registrul Electoral, Autoritatea Electorală Permanentă le-a furnizat datele de acces în sistem – username și parolă - unice pentru fiecare unitate administrativ-teritorială. La nivelul primăriilor, utilizatorul nu are acces decât la datele din propria unitate administrativ-teritorială.

Pe parcursul perioadei de testare, primăriile au beneficiat de suportul reprezentanților Autorității Electorale Permanente pentru activitățile aferente operării cu Registrul Electoral. Precizăm că primarii și/sau reprezentanții acestora desemnați să opereze cu Registrul Electoral au beneficiat de sesiuni de instruire organizate de Autoritatea Electorală Permanentă în ultimele două luni ale anului 2012.

Evaluarea națională a capacității primăriilor de a utiliza Registrul Electoral a avut rezultate pozitive datorită asistenței oferite de reprezentanții Autorității Electorale Permanente tuturor celor 3.186 de reprezentanți ai unităților administrativ-teritoriale pentru accesarea sistemului precum și datorită monitorizării permanente a efectuării tuturor operațiunilor necesare în vederea tipăririi listelor electorale. La finalul testării s-a constatat că 2.878 de unități administrativ-teritoriale (90%) au repartizat toți alegătorii pe secții de votare (98% din total alegători), iar 3.111 de unități administrativ-teritoriale (98%) au finalizat procesul de generare a listelor electorale (95% din secțiile de votare).

SINTEZA CONTROALELOR EFECTUATE DE AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ ÎN PRIMUL SEMESTRU AL ANULUI 2013 ASUPRA FINANȚĂRII PARTIDELOR POLITICE

*Departamentul de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale
Autoritatea Electorală Permanentă*

Departamentul de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale din cadrul Autorității Electorale Permanente a efectuat în prima jumătate a anului curent 49 de acțiuni de control privind finanțarea partidelor politice pe anul 2012. Acțiunile de control au avut loc din oficiu, în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (1), art. 36 alin. (1), (5) și (6) din Legea nr.334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată, cu completările ulterioare, cu Planul de control pe anul 2013, aprobat de Președintele Autorității Electorale Permanente, precum și cu notificarea misiunii de control.

Cele 49 de controale au vizat finanțarea activității partidelor politice la nivelul organizațiilor locale.

Potrivit rapoartelor privind rezultatele controalelor efectuate de Autoritatea Electorală Permanentă, în șase cazuri s-au înregistrat încălcări ale prevederilor legale în vigoare referitoare la finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale. În două din aceste situații s-a dispus sancționarea cu amendă de 5.000 de lei, conform art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006.

În alte două situații, s-a dispus sancționarea cu avertisment și confiscarea sumelor de 2.500 lei, respectiv 4.000 lei, conform art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006.

De asemenea, în celelalte două situații s-a dispus sancționarea cu avertisment conform art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006.

Detalii privind rezultatele controalelor efectuate de către Autoritatea Electorală Permanentă la partidele politice pot fi obținute de pe pagina de web a instituției, la adresa <http://www.roaep.ro/finantare/>

Centralizator controale efectuate în perioada februarie – iunie 2013

Nr. crt	Perioadă control	Partid	Organizație	Prevederi legale încălcate	Sanctiuni
1.	18.02-22.02	PC	Organizația județeană Brașov	Nu	Nu a fost cazul
2.	18.02-22.02	PDL	Organizația județeană Mehedinți	Nu	Nu a fost cazul
3.	18.02-22.02	UDMR	Organizația județeană Bihor	Nu	Nu a fost cazul
4.	18.02-22.02	PRM	Organizația județeană Dâmbovița	Nu	Nu a fost cazul
5.	18.02-22.02	PSD	Organizația județeană Călărași	Nu	Nu a fost cazul
6.	18.02-28.02	PDL	Organizația județeană Galați	Art. 23 alin (1) din Legea nr. 334/2006 - nedeclararea unor donații	Avertisment și confiscarea a 2.500 lei (conf. art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006)
7.	18.02-27.02	PDL	Organizația Sector 3-București	Nu	Nu a fost cazul
8.	18.02-27.02	PNL	Organizația Sector 3-București	Nu	Nu a fost cazul
9.	14.03-22.03	PNL	Organizația județeană Cluj	Nu	Nu a fost cazul
10.	14.03-22.03	PSD	Organizația județeană Bacău	Art. 5 alin. (5) din Hotărârea de Guvern nr. 749/2007 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 334/2006 - au fost încasate pe bază de chitanță un număr de 5 cotizații care într-o singură tranșă au reprezentat mai mult de 3 salarii minime brute pe țară	S-a recomandat încasarea prin conturi bancare a cotizațiilor care într-o singură tranșă reprezintă mai mult de 3 salarii minime brute pe țară
11.	14.03-22.03	PDL	Organizația județeană Vâlcea	Nu	Nu a fost cazul
12.	14.03-22.03	PNL	Organizația județeană Brașov	Nu	Nu a fost cazul
13.	14.03-22.03	PDL	Organizația județeană Ilfov	Nu	Nu a fost cazul
14.	14.03-27.03	PNL	Organizația județeană Galați	Nu	Nu a fost cazul
15.	18.03-27.03	PNL	Organizația județeană Dâmbovița	Nu	Nu a fost cazul
16.	18.03-29.03	PSD	Organizația Sector 3-București	Nu	Nu a fost cazul

17.	28.03-05.04	PDL	Organizația județeană Cluj	Art. 9 alin (1) din Legea nr. 334/2006 – nu a publicat suma integrală primită de la o persoană fizică din lista celor care au donat mai mult de 10 salarii minime brute pe țară	Amendă de 5.000 lei (conf. art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006)
18.	14.03-04.04	PDL	Organizația Municipiului București	Nu	Nu a fost cazul
19.	14.03-04.04	UNPR	Central	Nu	Nu a fost cazul
20.	02.04-11.04	PC	Organizația județeană Bacău	art. 4 alin. (4) din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale. (nu a transmis spre publicare în Monitorul Oficial al României Partea I toată suma cotizată de o persoană)	Avertisment (conf. art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006)
21.	11.04-22.04	PC	Organizația județeană Dâmbovița	Nu	Nu a fost cazul
22.	28.03-08.04	PC	Organizația județeană Vâlcea	art. 4 alin. (4) din Legea nr. 334/2006 (nu a transmis pentru publicare în Monitorul Oficial al României partea I cuantumul veniturilor din cotizații)	Avertisment (conf. art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006)
23.	15.05-24.05	PDL	Organizația Sector 1 București	Nu	Nu a fost cazul
24.	13.05-23.05	PDL	Organizația Sector 4 București	Nu	Nu a fost cazul
25.	13.05-23.05	PDL	Organizația județeană Bacău	Nu	Nu a fost cazul
26.	17.04-26.04	PNL	Organizația Sector 4 București	Nu	Nu a fost cazul
27.	13.05-23.05	PNL	Organizația Sector 5 București	Nu	Nu a fost cazul
28.	15.05-24.05	PNL	Organizația județeană Argeș	Nu	Nu a fost cazul
29.	15.04-25.04	PNL	Organizația județeană Bacău	Nu	Nu a fost cazul
30.	22.05-31.05	PNL	Organizația județeană Vâlcea	Nu	Nu a fost cazul
31.	08.04-26.04	PSD	Organizația Municipiului București	Nu	Nu a fost cazul
32.	10.04-19.04	PSD	Organizația Sector 1 București	Nu	Nu a fost cazul
33.	13.05-23.05	PSD	Organizația Sector 2 București	Nu	Nu a fost cazul
34.	03.04-12.04	PSD	Organizația județeană Brașov	Nu	Nu a fost cazul
35.	15.04-25.04	PSD	Organizația județeană Vâlcea	Nu	Nu a fost cazul

36.	16.04-26.04	UDMR	Organizația județeană Brașov	Nu	Nu a fost cazul
37.	20.05-29.05	UDMR	Organizația județeană Cluj	Nu	Nu a fost cazul
38.	13.05-23.05	UNPR	Organizația județeană Brașov	Nu	Nu a fost cazul
39.	10.06-14.06	PC	Organizația județeană Cluj	Nu	Nu a fost cazul
40.	05.06-19.06	PDL	Organizația Sector 5 București	Nu	Nu a fost cazul
41.	05.06-19.06	PNL	Organizația Sector 6 București	Nu	Nu a fost cazul
42.	10.06-19.06	PNȚCD	Organizația județeană Vâlcea	Nu	Nu a fost cazul
43.	13.05-20.05	PP-DD	Organizația județeană Galați	art. 23 alin. (1) din Legea nr. 334/2006 (a primit o donație de la o persoană juridică pe care nu a declarat-o la Autoritatea Electorală Permanentă în termenul legal de 5 zile lucrătoare de la primire)	Avertisment și confiscarea a 4.000 lei (conf. art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006)
44.	04.06-18.06	PSD	Organizația Sector 4 București	Nu	Nu a fost cazul
45.	01.04-18.04	PSD	Organizația județeană Brăila	Nu	Nu a fost cazul
46.	15.04-25.04	PSD	Organizația județeană Cluj	art. 4 alin. (4) din Legea nr. 334/2006 (nu a transmis spre publicare în Monitorul Oficial al României Partea I sumele mai mari de 10 salarii minime brute pe țară cotizate de către 2 persoane)	Amendă 5.000 lei (conf. art. 41 alin. (1) și art. 42 alin. (1) din Legea nr. 334/2006)
47.	04.06-18.06	UDMR	Organizația Municipiului București	Nu	Nu a fost cazul
48.	11.06-21.06	UDMR	Organizația județeană Covasna	Nu	Nu a fost cazul
49.	03.06-10.06	UNPR	Organizația județeană Galați	Nu	Nu a fost cazul

PARTICIPAREA REPREZENTANȚILOR AUTORITĂȚII ELECTORALE PERMANENTE LA CEA DE-A X-A CONFERINȚĂ EUROPEANĂ A AUTORITĂȚILOR ELECTORALE, CHIȘINĂU, 26 – 27 IUNIE 2013

O delegație a Autorității Electorale Permanente (AEP), condusă de doamna Ana Maria Pătru, președintele AEP, a participat, în perioada 26-27 iunie 2013, la cea de-a X-a Conferință europeană a autorităților electorale, desfășurată la Chișinău, Republica Moldova.

Conferința a fost intitulată „Codul bunelor practici în materie electorală: puncte forte și evoluții posibile” și a fost

organizată de Comisa Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova.

Evenimentul a reunit peste 100 de participanți reprezentând 26 de țări și 4 instituții internaționale, lucrările fiind deschise de președintele Republicii Moldova, domnul Nicolae Timofti.

Lucrările Conferinței europene a autorităților electorale, desfășurată la Chișinău, Republica Moldova Sursa foto: <http://www.venice.coe.int>

Principalele teme abordate în cadrul conferinței au fost: jurisprudența europeană și națională referitoare la Articolul 3 al Protocolului nr. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și îmbunătățirea activității autorităților electorale în vederea sporirii încrederii cetățenilor.

De asemenea, în data de 28 iunie 2013 președintele Autorității Electorale Permanente, doamna Ana Maria Pătru, și președintele Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova, domnul Iurie Ciocan, au semnat la Chișinău un Acord de colaborare între cele două instituții. Documentul prevede schimbul de experiență în vederea îmbunătățirii practicii și legislației în domeniul electoral.

Semnarea de către doamna Ana Maria Pătru, președintele Autorității Electorale Permanente, și domnul Iurie Ciocan, președintele Comisiei Electorale Centrale din Republica Moldova, a Acordului de colaborare dintre cele două organisme electorale

Potrivit Acordului, părțile semnate s-au angajat să faciliteze schimbul de bune practici în domeniul electoral între cele două instituții, să organizeze conferințe, seminarii, simpozioane, scopul urmărit fiind îmbunătățirea proceselor electorale în concordanță cu standardele internaționale.

Din delegația AEP care s-a deplasat în Republica Moldova au mai făcut parte vicepreședinții Marian Muhuleț și Dan Vlaicu, șeful Departamentului de organizare a proceselor electorale, Cristian Petraru, directorul Direcției legislație, legătura cu Parlamentul și contencios electoral, Cristian-Alexandru Leahu, și consilierul președintelui AEP, Cătălina Moraru.

PORTALUL ELECTORAL WWW.ROAEP.RO

Autoritatea Electorală Permanentă a lansat în luna martie 2013 o nouă versiune a paginii sale de web www.roaep.ro.

Noul www.roaep.ro a fost gândit ca un portal electoral modern în spațiul căruia publicul să găsească toate informațiile privind procesele electorale, atât cele desfășurate, cât și cele în curs de desfășurare sau care urmează să aibă loc.

Secțiunea **LEGISLAȚIE ELECTORALĂ** conține actele normative în vigoare care guvernează procesele electorale, dar și proiecte pentru îmbunătățirea, perfecționarea și armonizarea cu acquis-ul comunitar, a cadrului legislativ electoral românesc.

Secțiunea **ISTORIC ELECTORAL** cuprinde date referitoare la toate alegerile și referendumurile din România începând cu anul 1990. De asemenea, înglobează site-urile Birourilor Electorale Centrale începând cu anul 2007.

Secțiunea **FINANȚARE PARTIDE POLITICE** include informații privind aplicarea legii finanțării activității partidelor politice și a campaniilor electorale, date despre alocarea subvențiilor partidelor politice, dar și îndrumarea partidelor politice sau a candidaților independenți privind legalitatea finanțării.

LOGISTICA ȘI INSTRUIREA ELECTORALĂ reprezintă două coordonate importante ale AEP. Secțiunea prezintă atât elemente de logistică

electorală, cât și materiale necesare instruirii actorilor implicați în procesul electoral.

De asemenea, secțiunea **CONTROL ELECTORAL** conține date despre acțiunile de control privind îndeplinirea atribuțiilor legale în materie electorală de către autoritățile administrației publice.

BIBLIOTECA VIRTUALĂ a fost concepută ca o secțiune de resurse documentare electorale dedicată persoanelor cu preocupări în domeniu, specialiști din mediul academic, universitar, societatea-civilă sau mass-media.

PRIMUL VOT este o secțiune dedicată tinerilor care împlinesc 18 ani și pentru care următoarele alegeri reprezintă ocazia de a-și exercita pentru prima dată drepturile electorale.

Autoritatea Electorală Permanentă
Str. Stavropoleos, nr. 6, Sector 3, București
www.roaep.ro